ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4009 | 8 / 20 ՄԱՅԻՍ 1899 | ՇԱԲԱԹ | 10 ՄՈՒՀԱՐԷՄ 1317 | ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4009

در علیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ԳՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան.	140	Ղրշ
» » » » վեցամսեայ.	70	»
» » » » եռամսեայ.	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան.	40	Ֆրգ
» » » վեցամսեայ.	20	»

Դրամի փոխարէն փոստքայի փուլ կ'ընդունուի, 115
դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՅՈՐԵԼԵԱՆԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Քառասուն տարիի չափ առաջ, 1860ին, Պերճ Պռոշեանց՝ Մարկոս Աղաբէկեանի «Կռունկ»ին մէջ կը հրատարակէր Հայ գեղջկական կեանքէ վէպ մը, որ Ժողովրդական դարձած է Ռուսահայոց մէջ։ Պռոշեանց ծնած է Երեւանայ մօտ գիւղ մը, որուն բնական տեսարանները, բնակիչներուն բարքերը նկարագրած է իր այդ գործին մէջ, ինքնատիպ գիտողութիւններով և ազգագրական ճոխ պաշարով։ Այդ վէպէն եօթը ուրիշներ ալ հրատարակած է, որոնք մեծ մասամբ անծանօթ մնացած են մեզ, իրենց Երեւանեան բարբառին համար որ անհասկնալի է Թրքահայոց։ Ատոնցմէ «Կռուած ազգիկ»ը և «Հացի խնդիրը» մանաւանդ գովուած են քննադատներէ, իբր ուշագրաւ երկեր։ Պռոշեանց տաղանդաւոր վիպասան մը նկատուած է Ռուսահայերէն, կէտ մը զոր Թիֆլիզի թերթերն ալ է վեր հաներ են վերջերս իր քառասնամեայ գրական գործունէութեան վրայ խօսելով։

Այս յոբելեանը առիթ կու տայ բաղդատութիւն մը ընել ռուսահայ վիպագրութեան և Թրքահայ վիպագրութեան միջև։

Դիտելի է որ գրական գրեթէ ամէն սեռերուն մէջ Թրքահայոց գրականութիւնը կանխած է Ռուսահայոց։ Պոլիս Թիֆլիզէն առաջ ունեցած է իր օրաթերթերը, և բանասիրական, վարդապետական, պատմական, մանկավարժական խնդիրներով անոնցմէ առաջ սկսած ենք զբաղիլ։ Սակայն վիպական սեռին մէջ Ռուսահայերը ո՛չ միայն գերազանցած, այլու կանխած են զմեզ։

Ռուսահայ վիպագրութեան հիմնադիրը Խաչատուր Աբովեան դարձած էր արդէն գրելէ, երբ Յ. Հիսարեան «Բանասէր»ի մէջ հրատարակեց, 1851ին, իր «Խոսրով և Մարուխի»ն, որ եթէ չեմ սխալիր, Թրքահայոց մէջ գրուած առաջին ինքնուրոյն վէպն է։ Բայց որքա՜ն տարբեր էին երկուստեք հետեւուած ուղղութիւնները։ Հիսարեան փոխանակ մեր կեանքը, մեր բարքերը ուսումնասիրելու, սիրոյ հոլուերգութիւն մը կը գրէր, որ չունէր բնաւ տեղային տարող։ Այդ վէպը, և տասը տարի ետքը, 1861ին, Արմենակ Հայկունիի գրած «Էլիզա»ն՝ այն թուականներուն՝ կարծեմ երկու միակ արտադրութիւնները եղան Թրքահայ գրականութեան, մինչ Պռոշեանց և ուրիշներ Կովկասի մէջ կը սկսէին դրել հայ տեղական կեանքէ վէպեր, բարքի վէպեր, հոգեբանական վէպեր, և կը նկարէին իրենց ժամանակակից ընկերութիւնը, ապագայ հայ սերունդներուն թողով իրենց միջավայրին ու ժամանակին վրայ կարեւոր վաւերագիրներ։

1870 էն ետքը միայն Թրքահայ գրագէտները սկսան փորձեր ընել ինքնուրոյն վիպագրութեան։ Եղան տաղանդաւոր գրագէտներ որ գրեցին մեր հին կամ նոր բարքերուն ուսումնասիրութիւնը պարունակող վէպեր, գրական ըմբռնումով մը որ Ռուսահայոց ըմբռնումին չատ կը մօտենար։ Անոնցմէ երկուքը մանաւանդ, գաւառացի գրողներուն անդրանիկներէն, ներկայացուցին մեզ գաւառի կեանքը, սովորութիւնները, և սկսան հիմերը դնել այն գաւառային գրականութեան, զոր իրենցմէ վերջը ժամանակից տաղանդաւոր գրողներ պիտի զարգացնէին մասնաւոր գրքուածներով։ Սրուանձտեանց ալ, իր նկարագիր ծիծփուն ոճով գրեց քանի մը ժողովրդական «հէքեաթ»ներ, որոնց մէջ գիտցաւ պատկերացնել իր ծնունդավայրին ոգին ու լեզուն։

Այս փորձերը դժբախտաբար մեկուսացեալ մնացին, և երբ Ռուսահայոց մէջ հետզհետէ ինքնուրոյն գրողներ կը ծլէին, անարուեստ այլ բնական, ժողովրդական վիպագրութեան մը մշակողներ, մեր Պոլսեցի գրողները, եւրոպացի հեղինակներուն ազդեցութեանը տակ կ'արտադրէին միջազգային վէպեր, որոնք կրնային գրուած ըլալ Պոլիս, Բարիզ կամ Նիւ Եորք, առանց բան մը կորսնցնելու իրենց ձգտումէն։

Ատոնցմէ էին Իզմիրի և Պոլսոյ մէջ հրատարակուած քանի մը վէպերը։

Այս կարգէն էին նաև Տիկին Տիւսաբ փաշայի երեք վէպերը, «Մայտաս», «Սիրանոյշը» և «Արաքսիան» որոնք եւրոպական աշխարհին ֆէմինիզմ մտածումներու առաջին արձագանգները բերին մեզի, պաշտպանելով կինը երիկ մարդուն դէմ։ Պէշիկթաշլեանի տաղանդաւոր աշակերտուհին իմաստասիրական վէպի սեռն էր որ կը մշակէր իր այդ գրուածներուն մէջ, տարածելով նոր սկզբունքներ՝ օգտակար անշուշտ, բայց թերեւս քիչ մը կանխահաս մեր բարքերուն համար։

1885էն ետքն է որ Պոլսոյ մէջ բարքերու ուսումնասիրութիւն պարունակող քանի մը վէպեր հրատարակուեցան, ուր ֆրանսական արդի վիպագրութեան արուեստին հետ ի յայտ կու գար նաեւ որոշ ձգտումմը տեղային գոյնով պատկերացնելու վէպին անձերը, միջավայրը նկարելով բնականին վրայ։ Օրիորդ Ալիսի «Աղջկան մը Սիրտը», կամաբականի «Վարժապետին աղջիկը», Զօհրապի «Անհետացած Սերունդը» և «Նարդիկը» որ դժբախտաբար անաւարտ մնաց, և քանի մը ուրիշ վէպեր նոր վիպական դպրոցի մը հիմերը դրին։

Պէտք է խոստովանիլ սակայն թէ այս նոր սեռը յարատեւութեամբ չմշակուեցաւ մեր մէջ, և մինչդեռ Ռուսահայերը ունեցան Շերվանդեանցէն, Լէօն, Մուրացանը, Ատրպետը, Վ. Փափազեանցը, Շանթը, և ուրիշներ, որոնք բազմաթիւ երկեր արտադրեցին և կ'արտադրեն շարունակ, մերինները քանի մը մեկուսացեալ փորձերով միայն գոհացան։ Նոր սերունդին մէջ ալ չգտնուեցան այդ սեռը մշակողներ, և այսօր ռուսահայ վիպագրութիւնը անբաղդատելի դերազանցութիւն մը ունի մեր վրայ եթէ ոչ ոճի Նրբութեան տեսակէտով, գէթ վիպագրական արուեստին, բարքերու ուսումնասիրութեան և հոգեբանական երեւոյթներու ընտրութեան տեսակէտով։

Եւ սակայն ուրա՜ն գործ կայ դեռ կատարելիք Թրքահայ վիպագրին համար։ Թողլով գաւառի կեանքը, նոյն իսկ Պոլսոյ մէջ ի՛նչ ուշագրաւ դէմքեր, բարքեր, սովորութիւններ, հայ ընտանեկան-ընկերական կեանքի երեւոյթներ կը մնան դեռ ուսումնասիրուելու կարօտ։ Հայ ընթերցողներն ալ տենդոտ ծարաւ մը կը զգան տեղային կեանքէ վէպեր կարդալու։ Զարմանալի է ուրեմն որ այնքան քիչեր կը փորձուին այդ գրական ճիւղը մշակելու մեր մէջ։

Պէտք է գիտնալ թէ օրը օրին գրուած հատուածներու կեանքը կարճատեւ է և միայն աշխատութեանց հարկն է մանաւանդ որ զգալի է հիմա։ Եւ եթէ Թրքահայ գրագէտները չեն ուզեր արժանանալ միշտ այն յանդիմանութեանց զոր ռուսահայ մամուլը կ'ընէ մեր գրականութեան դէմ, հարեւանցի ու թեթեւ հաշուակէզով զայն, պէտք է քիչ մը աւելի աշխատանքի կրթով ցոյց տան և լրջօրէն զբաղին գէթ վիպագրական սեռով, որ այնքան խոպան հողեր ու կոյս անտառներ կը պարզէ դեռ իրենց առջեւ։

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ՀԱՅԵՑԻՆ

Մայիսի սկիզբները, առաւօտ մը, ճամբայ ելանք քեռիս հետ, ես ու իր թոռը, երկուքս ալ դեռ տղայ, երթալու մօտակայ Քեթար գիւղը։ Գարնանային քամահամ երկինքը, որ ջերմ ու պայծառ էր, քիչ ատենէն թուխ ամպերով ծածկուեցաւ։ Օդը ցրտեց, երկինքը որոտաց և կայծակի ահեղ շառաչիւններու մէջէն կարկուտ մը սկսաւ տեղալ։ Այդ պահուն լեռներու գագաթին վրայ, որ և է ապաւէն չունէինք։ Մեր մէջքի գօտիները քակեցինք և փաթաթեցինք բաց գլուխնիս, պատսպարուելու համար։ Կարկուտի երամը անցաւ և յաջորդեց տեղատարափը անձրեւին, որ զմեզ խլմեց մինչեւ մեր ոսկորները։ Անձրեւը դադրեցաւ, իսկ հովը շարունակեց կատաղաբար փչել։ մեր հագուստները դրէն չորցան։ Երեք ժամէն երբ գիւղ հասանք, ամբողջ հալածուած էին և ամէն կողմ արեւ-բարև կը շողշողար։ Դիտակը յարդած էր գիւղին առջև։ գեղացիները ա՛լ ձեռք քաշած էին հեղեղին քշած տարած բազմաթիւ հորթուկներէն և ուլերէն։ հիմա ցաւը կը քաշէին հաւաքելու բեկորները իրենց խրճիթներուն՝ որոնց խարխուլ պատերը քանդուած էին փրփրադէզ գետակին ափերուն վրայ։

Տուն ը՝ ուր հիւրընկալեցին մեզ՝ լաւ դիրքի վրայ էր, բայց անոնք ալ ուրիշ ցաւ ունէին։ տան տիկնոջ մէկ հատիկ մանչը ծանր հիւանդ էր։

Հետեւեալ առաւօտ Ս. Թորոս ուխտի գացինք։ Կէս ժամ քալելէ յետոյ մտանք անվերջանալի անտառի մը ծամածուռ արահետներուն մէջ։ Օդը նորէն ամպեցաւ։ տխուր մթութիւն մը պատեց ամէն կողմ։ հսկաւոր լռութիւն մը տիրեց անտառին վրայ, ուր ծառերը գլխակոխ ու անմռռունջ կը կենային անշարժ։ Կաղամախներու ներքեւ, մասրենիներով ու մորենիներով շրջապատուած, շատ փոքր խրճիթ մը կը նշմարուէր։ Ներսը կը սպլպար ճրագի լոյս մը, քարաշէն սալի մը վրայ, որ խորանն էր սրբավայրին։ Քեռիս մտնեցաւ։ գլուխը բացաւ։ ծնրադրեց ու սկսաւ աղօթել։ Մենք վառեցինք մեր նիհար մեղ ամոմերը և կուկուղած ներսս սպրդեցանք, խորանին վրայ տնկելու համար զանոնք։ Քիչ յետոյ երկու կիներ եկան անտառին մէկ կողմէն, ձեռքերնին չոր խոտեր հաւաքած։ Հազ յատակի մը մէջ դրին զանոնք, ծծմբուտ ձող մը վառեցին։ խոտերը բորբոքեցան։ Անձրեւը սկսաւ մաղել հատիկ հատիկ։ Թոքը սրբավայրին դռնէն ներս դրին։ վրան խունկ լեցուցին և ծուոր դրած, ձեռքերնին տարածեցին, աղօթելու համար։ Խունկին առաջ մուխը ծաւալեցաւ չորս կողմ, անշարժ օդին մէջ։ Քեռիս հեռուները զբաղած էր խոտ մը ժողվելու։ Թոքը ձեռքի փայտ մը կը կարէր վայրի խնձորենիէ մը։ իսկ ես ուշադրութեամբ կը դիտէի ինչ որ կ'անցնէր սրբավայրին առջեւ։ կիները պաղատագին կը գալարէին իրենց ձեռքերը։ մերթ ընդ մերթ կը ծեծէին իրենց կուրծքը։ օդը կը թընդար խորունկ հառաչներով։ Խունկին ծուխը հատաւ։ նորէն արծարծեցին կրակը, նորէն խունկ լեցուցին վրան և մընդնղորը դարձեալ տոգորուեցաւ անուշահոտութեամբ։ Այս սրբավայրը Ս. Թորոսի դերեզմանն էր։ անտառը օրհնուած էր և նուիրական, ո՛չ ծառ մը կարելի էր կտրել անկէ, ո՛չ թռչուն մը որսալ անոր մէջ։

Ցանկարծ հեղեղանման տարափ մը սկսաւ։ Քեռիս ձայնը լսեցի հեռուէն որ կը կանչէր զիս։ Չէի ուզեր բաժնուիլ երկու վշտահար կիներէն, որոնք ակամայ կարծես ընդհատել կ'ուզէին իրենց սրտաձիգ պաղատանքները։ Երկու քոյրեր էին և եկած աղօթելու իրենց հիւանդ զաւկին փրկութեանը համար։ Վեր բարձրացայ։ քիչ ատենէն աղօթող կիներն ալ մեր քով եկան։ Պատսպարուեցանք դաբաւոր հսկայ հացենիի մը ներքեւ, որուն առողջ բունը հինգ գրկաչափ չրջապատ ունէր։ Տարափը կը շարունակուէր, բայց կաթիլ մը անգամ չէր գար թրջելու զմեզ։ Երկինքը մերթ ընդ մերթ կը փայլատակէր և կայծակի ահեղ շղջողումներ կ'ակսէին օդը։ Ամէն շառաչման կը դողայի ես և կարծես բնազդաբար կ'ուզէի խոյս տալ ծառին տակէն։ Առարկեցի թէ կայծակը կրնայ մեր վրայ իջնել։ Քեռիս պատասխանեց թէ այս ծառը Ս. Թորոսի ծառն է։ անոր ներքեւ կրնայինք ապահով ըլլալ ամէն վտանգէ։ Ծառին վրայ փորուած խաչաձեւ մը ցուցուց և ըսաւ որ անոր սրբութեան նշանն է։ Դեռ խօսքը չէր լմնցուցած, երբ աննկարագրելի չառաչմամբ կայծակ իջաւ մեզմէ եռեսուն քայլ հեռու բարձրաբերձ կաղամախի մը վրայ, որուն մէկ թեւը ջարդուկորոր վար ինկաւ, միւսը մնաց բոցերու և մուխի մէջ։

Անտառին բոլոր թռչունները, ագռաւներ, բազէներ, ուրուրներ, բուեր վայելցին, կղկղացին ու սարսափահար փախան։ քեռիս և երկու գեղացի կիները ծունր դրին և սկսան աղօթել։ մենք, պզտիկներս արագ արագ սկսանք երեսնիս խաչակնքել։ Հացենիին տերեւները անշարժ կը ծեծուէին տեղացող անձրեւի կաթիլներուն տակ։ ծառը երթալով կարծես աւելի կը մեծնար մեր աչքին։ կը թուէր թէ աներեւոյթ ու պատկառելի զօրութեան մը խորհրդաւոր ներկայացուցիչն էր ան, որ բնութեան արհաւիրքներուն դէմ կրնար պաշտպանել զմեզ, այդ մռայլ ու ահաւոր անտառին մէջ։ Այդ պահուն ինքը պաշտումի առարկայ մըն էր մեր սրտին, մեր հոգւոյն համար։ Մենք տկար ու դիւրաբեկ արարածներ էինք, որ կ'պաշտանէինք իր փրկարար զօրութեան և դիմադրող ուժին։

7 ՆՈՒՐՀԱՆ

ՅՈՒՄՈՐՏԱՆԵԻՆ ԵՏՔԸ

(ՎԱԽՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ)

Ա.

Երկու հոգի էին, Պոմոնթիի տերեւաւծածկ դաշտանին մէջ, կլոր պզտիկ սեղանի մը չուրջը՝ որուն վրայ գարեջուրի փրփրոտ գաւաթներ և մէզէի քանի մը սլնակ կային՝ պուտ մը աղձան, չորս հինգ հաւկիթ և կտոր մըն ալ խոզի երշիկ։ Կիրակի օրուան կատարեալ բազմութիւն մը կար սեղաններուն քովը, նրատարաններուն վրայ, կանոցի և առնական հագուստներու սիրուն պարարկու�ով մը՝ որ հեռուանց, մայիսի պարտէզ մը պիտի ներկայանար տարբերութիւնը։ Դուրսը՝ սառոյցի գործարանին մօտիկը՝ կառքերու շարք մը փռչիի ամպերու մէջ, մանրավաճառներ և յարատեւ անցուդարձ մը՝ քրքտոնած, խոնջած ու տաքէն բոլորովին ճնշուած մարդոց՝ որոնցմէ նորեկ մասը կու գար ներսի զանգանոթեան փուլ մըն ալ աւելցնելու։

Երիտասարդ էին երկուքն ալ, տասնրուութնէն քսան տարու երիտասարդներ, եւ գլուխ գլխի բերած կը խօսէին սգեւորութեամբ։ Բարձր տեղերու յատուկ հով մը՝ որ սակայն չէր զօրեր տիրող տաքը սրբելու, սաստկութեամբ կը ծեծէր շատրուանը ու ձողերն ի վար լլկող ծառի շիւղերը իրար կը խառնէր, տերեւները խշտացնելով։ Մայրամուտի պահն էր, իրիկուան դէմ, և արեւը ամբողջ հրդեհ մըն էր նկարած հոն՝ ուր մարը պիտի մտնէր քիչ ետքը։ Եղծուած լուրի մը՝ որուն վրայ դեղինն ու ճերմակը իրար խղդել կը ջանային, ամբողջ բոսոր կը վառէր լեռնաշղթայի մը յատուկ ելեւէջներով, ու կարմրած սնդիկ մը կը խաղցնէր Պատէմլիկի քանի մը տուներուն վրայ՝ որոնք կ'ընդդիմադրէին հեռուէն դիտուելով, մարմրող արեւին տակ հազարաւորէ կ երանգներ կը խաղցընեն։ Պոլսէն ալ բաւական տեղ, ներքուցին անտեսանելի մնալէն կարծես Բերայի միացած, գորշ թոյր մը կ'աւելցնէր այդ այլանդակ դունագեղութիւնն՝ որուն վրայ ուրեւէն պատառներ կը վառէին տեղ տեղ ու մինարէներու ալ մոխրագոյն կտաւը կը բարձրանար հոս ու հոն։

Գարեջուրի փրփուրները սմքած էին գաւաթներուն վրայ։ կ'երեւայ շատոնց բերուած էին, թէեւ երկու երիտասարդներէն ոչ մէկը զանոնք խմել կը մտածէր։ կը խօսէին շարունակ, երթալով աւելի տաքցող, աւելի ոգեւորուող խօսակցութեամբ մը՝ որուն նիւթը շատ անկարեւոր դատուելիք իրողութեան մը մը չուրջը կը դառնար։ Պարզ ներքին լուր մըն էր, առջի օրը Թերթի մը մէջ կարդացուած, մէկը անոնցմէ՝ որոնք տեղական բարքերու ուսումնասիրութեամբ և միջավայրին հոգեբանութեամբը զբաղող քանի մը գրողներու կողմէ միայն ուշադրութեան կ'առնուին, և որոնց մարդ մեքենական արագ ընթերցումէ մը աւելի կարեւորութիւն չի տար ու կանգ կ'առնէ անո՛ր վրայ միայն ուր իրեն քիչ չատ ծանօթ պարագաներ տեսնել կը կարծէ։ Ներքին լուրը՝ ուրկէ ոգեւորուած էին երկուքն ալ և որ տեսակ մը տենդ դրած էր իրենց խօսուածքին մէջ, մարդու մը վրայ կը խօսէր՝ որ մեռած էր, վախէն լեղին փրթելուն։

Ցակոբ՝ ի ընէ վախկոտ արդէն ու բոլոր վախկոտներուն պէս ինքզինքը անվախ ցուցնելու ջանադիր, տղայ մը՝ որ ըէրիի պատմութիւններով սնած միտք մը և բոլոր այդ գերբնական էակներով ալ նախապաշարուած էութիւն մը ունէր, կը յոխորտար ընկերոջը՝ որ չատ բնական կը գտնէր մարդուն մահը։

—Վա՛խս ալ ինչ պիտի ըլլայ որ,— կ'ըսէր այն ապուշ ու անկալ խօսուածուածքով, որ բոլոր յոխորտացողներուն, բոլոր յաւակնոտներուն յատուկ է,—վա՛խս ալ ինչ պիտի ըլլայ որ։ Բնաւ չեմ կրնար հասկնալ թէ ինչպէ՛ս վախին պէս մոտի զգացում մը կրնայ ազդել մարդու մը հոգեկանին վրայ՝ մինչեւ անոր կենսական մէկ գործարանը վրդնելու աստիճան։ Ինծի համար միշտ անբացատրելի պիտի մնայ այդ մահուան պատմութիւնը, որուն նըման չատեր կը յիշեմ կարդացած ըլլալս, և որոնց ամէնուն ալ բնութիւնը ինծի մութ մնացած է, թերեւս ի ծնէ անվախ մեծցած ըլլալուս։

—Բայց չա՛տ բնական բան մըն է վախէն առաջ եկած մահ մը, առարկեց Վահրամ, ու բնաւ անբացատրելի բան մը չեմ տեսներ անոր մէջ։ Բժշկութեան մասին ծանօթութիւն չունիմ թէեւ, բայց կարդացած գիրքերէս կրնամ հիմա սա հետեւութիւնը հանել թէ ամէն զգացում՝ որ յուզիչ հանգամանք մը ունի, իր ծայրագեղ ատիճանին հասնելով կրընայ գադրեցնել իրեն հետ կապակցութիւն ունեցող ո՛և է զգայարանի մը չարժականութիւնը։ կիրքերը՝ երբ բուռն ըլլան, անդամալուծութիւն առաջ կը բերեն ու կաթուած ալ, ինչ որ հաստատուած է բազմաթիւ պարագաներու մէջ։ Ծայրայեղ ասոիճանին հասած ամէն զգացում ինքնին արդէն ընդունակ է մարդու կազմութեան վնասելու և անոր այս կամ այն գործարանը բոլորովին խափարելու։ բան մը՝ որուն հետեւանքը յանախ մահ կ'ըլլայ, առանց այլուայլի։ չափազանց ուրախութիւն մը կրնայ այնչա՛փ մահուան պատճառ ըլլալ, որչափ որ պիտի կրնար ըլլալ մեծ վիշտ մը։ ասանկ պարագաներու մէջ զգացումներու մասին բնաւ խրտրութիւն չկայ։ Վախն ալ միւներնին է...

—Սակայն, ընդդիմեց Ցակոբ յամառութեամբ, բոլոր ատոնք վախկոտ մարդոց համար են միայն և իրենէ անվախ ծնած մարդիկը բնաւ չեն ենթարկուիր մէջ բերած երեւոյթներուդ։ Թերեւս կարենաս ատոնց մասին համոզում գոյացնել տալ ինծի, բայց պէտք է խոստովանիս որ ընդհանուր բաներ չեն անոնք։ ընդհակառակը, քու բացատրած այդ երեւոյթներդ ես մանաւորուած կը նկատեմ այս ու այն բնաւորութեան վրայ։ Եւ իրաւունք ալ ունիմ, քանի որ անձնական փորձառութիւնս կայ մէջտեղը։ գտնուած եմ չատ մը պարագաներու մէջ՝ որոնք կրնային լեղիէն աւելի բան մը փրցնել մարմնէն, բայց վախ ըսուածը, կը կըրկնեմ դարձեալ, չեմ ճանչցած բնաւ։

Վահրամի դէմքին վրայ հեգնութեան անընդարձակ մը չուտ մը պտտուեցաւ երկայարկեանի մը չափ։ Վերջին ծայր սրբոտ տղայ մըն էր, ամուր կազմուածքով ու չափազանց պաղարիւն։ Զկնորսի զաւակ՝ պատանութեան օրերուն մեծ մասը ծովին վրայ անցուցած էր, յանախ հօրը հետ միեւնոյն նաւակին մէջ ու չատ անգամ ալ միս մինակը՝ ծովին համար ամենէն մեծ սէրերէն մէկը ունենալուն։ Հայրը չատ անգամ Սև Ծով կ'ելլեր ձկնորսութեան։ երբեմն օրերով լուր չէին առներ անկէ։ անհանգիստ մորը կասկածները փարատելու համար, տղան քանի՛ քանի հեղ պզտիկ նաւակով մը մինչեւ այդ փոթորկոտ ու վտանգաւոր ծովը գացած էր հօրմէն լուր բերելու։ Վտանգները պակաս չէին եղած։ նաւակին խորտակուիլը տեսած էր յանախ, անտեսանելի խարակներու վրայ և կամ անոր չբջիլը՝ ծովուն սաստկութենէն։ Անգամ մը՝ այդ տեսակ պարագայի մը մէջ, չբրջած նաւակը ոտքին կապեր և այդպէսով մինչեւ մթամակայ ցամաքը եկեր էր, ամբողջ ժամ մը լողալէ ետքը։ Եւ հիմա, տեսակ մը հեգնութեամբ մտիկ կ'ընէր Ցակոբը՝ որ լպիրշ աներեսութեամբ մը դեռ կը յամառէր յոխորտալ, անդադար ինքզինքը գովելով։ Ցանկարծ կտրեց անոր խօսքը, ու կշռուած չեշտով մը ըսաւ։

—Պարապ խօսքեր մի՛ ըներ, Ցակոբ, աղէկ գիտես թէ ո՛րչափ ալ գովելու ըլլամ իմ անվախութիւնս, դարձեալ չեմ կրնար գաղափար մը տալ անոր վրայ։ այդ մասին վրան չատ մը բաներ պատմած են և դուն անձամբ գիտես ուրիշ պատմութիւններ ալ, որոնցմէ քեզի համար դժուար չէ հետեւցնել թէ արտակարգ սրտոտութեան տէր տղայ մըն եմ։ պիտի զարմանաս ուրեմն, եթէ քեզի ըսելու ըլլամ թէ կեանքիս մէջ կրած եմ մէկը այն վախերէն՝ որոնց չափ ահռելիին մարդ քիչ անգամ կ'ենթարկուի...։

—Անկարելի է տոիկս, ընդմիջեց նորէն Ցակոբ, ներքնապէս զգալով հանդերձ խօսակցին ունեցած բովանդակ իրաւունքը։ իր բնաւորութեան տէր մարդոց այլանդակ յամառութիւնը կ'ներկայացուէր իր ալ էութեանը մէջ։ ինքզինքը եղծէն աւելի բան մը ցուցնելու ջանքեր էին միայն այդ յարատեւ պնդումները որոնք զինքը մինչեւ ապուշութեան կը մղէին։

Վահրամ գաւեղուրի գաւաթը պարպելէ ետքը կրկին ձեռք առաւ խօսքին թելը։

—Անկարելի չէ, սիրելի բարեկամս։ ես կրած եմ այդ վախը՝ ու մինչեւ այսօր մազերուս ցցուելը կը զգամ, ամէն անգամ որ զայն առթող դէպքը կը յիշեմ։ Այսօրուան պէս կիրակի մը էր, մայիսի ադուոր կիրակի մը։ ծովին համար ունեցած տարապայման սէրս պիտի մղած էր նաւակով պտոյտ մը ընելու դէպի կղզիները։ Ծովը՝ ճամբայ ելած ատենս չատ հանդարտ էր թէեւ, բայց այն անսպասելի փոփոխութիւններէն մէկը՝ որոնք չատ կը պատահին Մարմարայի մէջ, յանկարծ փրփրոտ դարձուց զայն։ վաղահաս փոթորիկ մը՝ որ կրնար անչափ ըլլալ, բայց վտանգաւոր ալ, քանի որ հօրս ամէնէն թեթեւ նաւակովը բաժնուած էի ծովեզրէն։

«Փոթորկոտ ծով մը չի վախցներ զիս։ մինչեւ ան ատեն չատ աւելի մեծ փոթորիկներ տեսած էի, չէ՛ թէ միայն ընդհանրապէս հանդարտ Մարմարայի մէջ, հապա աւելի հեռուները՝ մինչեւ Սեւ ծովին առաջքները։ Նաւակս քանի քանի անգամներ գաղձած էր ու չատ հեղ ալ ահագին ալիքներու տակ ծածկուած էի, ալիքներ՝ որոնք փրփուրի տակ թաղած էին զիս՝ արշաւրոտ մութի մը ուռած սարսափը և յորձանուտ ծովի մըն ալ մէջ առանց ոնէ ապաւէնի մնացած ըլլալս զգացնելով ինծի։ բայց միշտ, այդ տեսակ պարագաներու մէջ, բնաւ չէի զգացած սրտիս զարկին աւելնալը։ Բոլոր ատոնցմով կը գուշակես անշուշտ թէ հոգ չէի ըներ ծովին յուզուած ըլլալը, և հանդարտիկ, առանց յուզման, առանց վրդովումի պտոյտս կը շարունակէի՝ միեւնոյն ատեն Բրինքիբոյի մոտենալ ջանալով։

«Օրը մթնելու վրայ էր գրեթէ ու լուսնին պտոյտը տարբերնակ թուամարթի մը պէս կը ցոլար ծովուն վրայ, ատոնը ելեւէջին համեմատութեամբ ընդլայնուելով և կամ ամփոփուելով։ Բաւական յոգնած էի, ու թեւերս թուլնալ սկսած էին։ ցամաքին բան մը չէր մնացած ու թիերու քանի մը հարուածով կը յուսայի անոր հասնիլ, երբ կամուրջէն եկող վերջին շոգենաւը նշմարեցի յանկարծ՝ որ շիտակ վրաս կու գար։ վարանելու ժամանակը չէր։ շուտ մը դարձուցի նաւակս, բայց շոգեմեկոյկ մը՝ զոր չէի տեսած բնաւ,—թերեւս օրուան մթնելուն ու բաւական ալ թանձր մշուշին պատճառաւ, — ճիշդ ետեւի կողմէն վրան իկաւ յանկարծ...

Երիտասարդը կանգ առաւ վայրկեան մը։ Արեւը անհետացած էր բոլորովին ու չէի կարիր մը ամբողջովին բռնած էր մայրամուտի երկինքը։ Դարաստանին առջեւ տարածուող համայնապատկերը կէս մթնշաղ մը քաշած էր վրան։ սիրի քոզ մը կարծես՝ արեւէն զրկուելուն համար, որ սակայն աւելի հրապուրոտ կը ցուցնէր զինքը՝ ամէն քօղարկուած բաներուն պէս։ Ճէրիգիւղը հագիւ կ'ընդնշմարուէր իր խորը մոլոր մոլոր չէնքերով՝ որոնք սև ստուերներու խորհուրդը կը ցցէին հոս ու հոն։ Բերայի բարձունքը ամբողջ զանգուածի մըն էր վերածուած՝ իր խուութեան պատճառով աւելի շէշաբուած սեւութեամբ մը՝ ու Պոլսէն ալ երեւցող մասը իր մշուշոտ տեսքով աւելի անուշ խորհրդաւորութիւն մը կը ցոլուէր, մոխրագոյն մուշտակի մը տարտամ ու թաւ փայլը միացուցած անոր։

Վահրամ գաւաթ մըն ալ գարեջուր խմեց և չարունակել սկսաւ, միեւնոյն ատեն հաւկիթ մը ստկելով։

—Այնչա՛փ անգամներ ծովու վրայ գտնուած էի, այնչա՛փ անգամներ վտանգներ անցուցած էի, բայց բնաւ ասանկ կացութեան մը մէջ չէի տեսած ինքզինքս։ Ինքիրմէս չելայ սակայն։ բոլոր ուժովս՝ թիերուն կողմնակի չարժում մը տուի և յաջողեցայ նաւակս մեկ-

դի առնել չոգեմակոյկին առաջացած ուղղութենէն...

Ակներեւ յուզում մը կ'երեւար տղուն վրայ, դէպքին այս մասը պատմած ատեն. վայրկեանի մը չափ գոցած էր աչքերը, թերեւս հեռացնել ուզելով իրեն համար տժգունելի պատկերի մը ձեւացումը՝ զոր տարօրինակ կերպով աչքերուն առջեւ կը տեսնէր շարունակ. հինգ վայրկեանի չափ մնաց տանկ, ու գրեթէ ակամայ ձեռք առաւ պատմութիւնը՝ տենդոտ և ամէն վայրկեան ընդհատուող խօսուածքով մը.

—Ծովին գերազանցապէս յուզուած ըլլալու պարագան նկատի առնելով, գերմարդկային գործ մը տեսած էի գրեթէ, թիերու միակ ճնշումով մը նաւակս չոգենաւին ընդհարումէն ազատելով. ուրախութիւնը սակայն, վայրկեանի մը չափ ինծի կորսնցնել տուաւ պաղարիւնութիւնս, ու մոռցայ թէ Մախասուէի չոգենաւը կը սուրար մեւս կողմէս. այդ վայրկեանի մը մոռացումը ազատաբեր եղաւ ինծի համար. որովհետեւ այն պահուն ուր ինքզինքս փրկուած կը նկատէի, նաւակս բռնուած տեսայ երկու չոգենաւերուն մէջտեղ... Խորտակումը անխուսափելի պիտի ըլլար և ազատութեան յոյս ունենալը խենդութիւն էր պարզապէս...:

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

(Շարունակելի)

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԶԻՆԸՆԿԷՑՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ առաջին նիստը, ինչպէս երէկ ծանոյց հեռագիրը, հինգշաբթի օրը տեղի ունեցաւ։ Ներկայ էին բոլոր տէրութեանց պատուիրակները և Հոլանտայի արտաքին գործոց Նախարար Պ. Պօփոռ, որ Վիլհէլմինա թագուհիին անունով բարի գալուստ մաղթեց պատուիրակներուն։ Նախարարը իր խօսքին յարգանքը յայտնեց Ռուսիոյ Կայսեր որ Լա Հէյն ընտրած էր իբրեւ գումարման վայր Դեսպանախորհուրդին, նաև յանուն քաղաքակիրթ աշխարհին որ գոհունակութեամբ ընդունած է Զարին Նախաձեռնութիւնը։ Հոլանտայի արտաքին գործոց Նախարարը նաև յայտնեց թէ Նիքոլա Կայսրը, որ Դեսպանախորհուրդին աշխատութեանց մէջ իր վեհագոյն դաղափարներուն իրականացումը կը տեսնէ, ապագային այդ օրը իր կեանքին ամէնէն երջանիկ օրը պիտի նըկատէ։ Ռուս պատուիրակ և Լոնտոնի դեսպան Պ. տը Սթալ նախագահ ընտրուեցաւ Դեսպանախորհուրդին։ Դեսպանախորհուրդը, Զարին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Ն. Վեհափառութեան և շնորհակալութիւն յայտնեց Դեսպանախորհուրդին գումարման մասին ունեցած վեհագոյն նախաձեռնութեանը համար։ Նախագահ Պ. տը Սթալ շնորհակալութիւն յայտնեց Հոլանտայի արտաքին գործոց Նախարար Պ. Պօփոռի՛ վրայ։ Զարին մասնացած յարգանքներուն համար։ Պ. տը Սթալ ըսաւ թէ բարեգուշակ կը համարի այն պարագան թէ դեսպանախորհուրդը պիտի գումարուի շնորհալի հովանաւորութեանը տակ Վիլհէլմինա թագուհիին որ այնչափ համակիր է խաղաղութեան գաղափարին։ Պ. Պօփոռ Դեսպանախորհուրդին պատուակալ նախագահ ընտրուեցաւ։ Դեսպանախորհուրդը յարգանց հեռագիր մը ուղղեց Հոլանտայի թագուհիին։ Որոշեց իր նիստերը դռնփակ գումարել։ Պ. Պօփոռի և Պ. տը Սթալի բանախօսութիւնները չերմապէս ծափահարուեցան։ Երկրորդ նիստը այսօր տեղի կ'ունենայ։ Այդ նիստին մէջ պիտի որոշուի Դեսպանախորհուրդին աշխատութեանց ծրագիրը և պիտի ընտրուին այն մասնաժողովները որոնք պիտի խորհրդակցին Դեսպանախորհուրդին ներկայացուած զանազան խնդիրներուն վրայ։

—Բեղրսպուրգիէն հինգշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ չորեքշաբթի գումարուած Նախարարաց Խորհրդի՝ Զարին նախագահութեամբ՝ զբաղեր է զէնքնկէցութեան Դեսպանախորհուրդին խնդրովը։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ. —Բէրթօուէնէն կը հեռագրեն թէ Բրէթորիայի մէջ կատարուած ձերբակալութիւնները՝ Անգլիոյ ու Թրանսվալի յարաբերութիւնները խանգարելու չափ կարեւոր չեն նկատուիր։ Բէրթօուէնէն արձակուրդով Անգլիա ուղեւորելիք անգլիացի սպաները վար դրուեր են։ Զինուոր փոխադրող չոգենաւ մը որ Սիմընսթաուէնէն Անգլիա պիտի ուղեւորեր, հրաման ստացեր է կենալու, բայց կը կարծուի թէ մօտերս ճամբայ ելլէ։

— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, հինգշաբթի, գաղթական նախարար Պ. Զէնսլրէն ծանոյց թէ մայիս 30ին Բարեյուսոյ Գրանին կառավարիչ Սըր Սէցիլ Միլնէր և հարաւային Ափրիկէ Հանրապետութեան նախագահ Պ. Քրիւկէր տեսակցութիւն մը պիտի ունենան Պլէօմֆոնթէյնի մէջ, այնպիսի կարգադրութիւն մը ընելու համար որ բառնայ Անգլիոյ և Թրանսվալի բաւած յարաբերութիւններուն սպառնացող դժուարութիւնները։ Նախարարը ծանոյց նաեւ թէ Քրիւկէր նախագահը պատրաստ է բանակցիլ այն առաջարկութիւններուն վրայ որոնց նպատակը ըլլայ պահպանել բաւարար յարաբերութիւնները Անգլիոյ հետ և խաղաղութիւնը հարաւային Ափրիկէի մէջ։

—Թրանսվալի կառավարութիւնը Խորհրդարանին ներկայացուցեր է օրինագիծ մը որով ինը տարի չարունակ Թրանսվալ բնակող օտարականները քաղաքացիի իրաւունք պիտի ստանան։

ԶԱՐԻՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ. — Վիսպատէնէն կը հեռագրեն առթիւ օրուան թուականով թէ Ռուսիոյ Կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ Գերմանիոյ Կայսրը սեղան մը տուեր է և բաժակ պարպելով Նիքոլա Կայսեր կենացը, շնորհաւորեր է Ն. Վեհափառութիւնը՝ զէնքնկէցութեան Դեսպանախորհուրդին գումարման մասին ունեցած նախաձեռնութեանը համար։ Վիլհէլմ Բ. մաղթեր է որ ռուս պատուիրակ Պ. տը Սթալ և գերման պատուիրակ Ֆոն Միւնսթէր կոմը (դեսպան Բարիզի) յաջողին, երկու Կայսրերը և երկու ժողովուրդը միացնող վաղեմի աւանդութեանց հիման վրայ, վարելու Դեսպանախորհուրդին աշխատութիւնները՝ երկու Կայսրերուն կողմէ տրուած հրահանգներուն համաձայն, և այն եղանակով որ Նիքոլա Կայսրը գոհ ըլլայ ձեռք բերուած արդիւնքէն։

—Ռուսիոյ Կայսրը, իր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, աւագ թիկնապահ անուաներ է իր կրտսեր եղբայրը՝ Միխայիլ Ալէքսանտրովիչ մեծ դուքսը, և Վլատիմիր Ալէքսանդրովիչ մեծ դուքսին որդին՝ Անտրէ Վլատիմիրովիչ մեծ դուքսը։ Զարը նաեւ Ալէքսանդր Նէվսքիի ականակուռ պատուանշանը շնորհեր է Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվի և Սպիտակ Արծիւ պատուանշանը Սինոդին պրոկուրորի օգնականին՝ Պ. տը Սապլէրի։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Վիէննայի լրագիրները գոհութեամբ կը հրատարակեն Բոլիդիսէ Ֆորեսբոնհեմի համաձայնութիւնը այն հանդէսներու մասին որոնք Բլէվիէի մէջ կատարուեր են՝ Զարին կենդանագիրը՝ «Ալէքսանդր Ա. Կայսր Ռուսիոյ» զօրագունդին տրուելուն առթիւ, որուն պետն է Նիքոլա Կայսրը։ Կենդանագիրը յանձներ է Վիէննայի ռուս դեսպանատան զինուորական կցորդ գնդապետ Վորոնին։ Նոյն զօրագունդին գնդապետ Բիւմնովիզ բաժակ պարպեր է Զարին և կայսերական գերդասանին կենացը։ Վորոնին գնդապետն ալ բաժակ պարպեր է Աւստրիոյ Կայսր կենացը և Բլէվիէի հետեւակներու կիսաբաժնին հրամանատար զօրավար Պառոն Ֆոն Կումէնս ալ Վեհ. Սուլթանին կենացը՝ Իբրեւ բարեկամ վեհապետ։ Այդ հանդէսը, կ'ըսէ Նպէ Թագի Բէտսի, ցոյց կու տայ զէնքի այն սիրալիր եղբայրակցութիւնը որ կայ Ռուսիոյ և Աւստրիոյ—Հունգարիոյ բանակներուն միջեւ։ Վիէննական լրագիրը կը յարէ թէ այդ հանդէսը քաղաքական աւելի մեծ կարեւորութիւն մը ստացած է, իբրեւ նոր ապացոյց մը այն համաձայնութեան որ կայ Ռուսիոյ և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջեւ՝ Արեւելքի խաղաղութիւնը և իրաց կացութիւնը պահպանելու համար։

ՖՐԱՆՍԱԳԻ Երեսփ. Ժողովին մէջ հինգշաբթի օրը առեւտրական, թղթատարական ու հեռագրական Նախարար Պ. Բոլ Տըլոմպէ, թղթատարական ցրուիչներու աշխատութենէն դաղրելու մասին եղած հարցումի մը պատասխանելով ըսաւ թէ նամակներու կանոնաւոր բաշխումը նոյն իրիկունն իսկ պիտի սկսի։ Նախարարապետ Պ. Շառլ Տիւփուի յայտարարեց թէ Նախարարութիւնը ո և է ստիպման տեղի պիտի չի տայ և թէ այն ցրուիչները որոնք չուզեն վերսկսիլ իրենց պաշտօնին, պիտի ճանչուին։ Ընկերվարական Երեսփոխան Պ. Միլլերան առաջարկեց ցոյ յայտնել թէ թղթատարական ցրուիչներու եղած խոստումը չէ գործադրուած։ Այս առաջարկութիւնը մերժուեցաւ 177 ի դէմ 400 քուէով։ Ցեայ կառավարութեան յայտարարութիւնը քննուելու օրակարգ մը քուէարկուեցաւ 112 ի դէմ 383 ձայնով։ Ծայրագոյն ձախակողմեանները բուռն կերպով ընդվզեցին Նախարարապետին խօսքերը։

—Բարիզէն առջի օրուան թուականով ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ թղթատարական վարչութիւնը որոշած ըլլալով որ նամակները ոստիկան-զինուորներու միջոցաւ ցրուին, ցրուիչները դիմադրեր են. այդ պատճառով թղթատարատան առջեւ կիսի մը տեղի ունեցեր է։ Քանի մը ոստիկաններ թեթեւապէս վիրաւորուեր են։ Քանի մը հոգի ձերբակալուած են։

ՐԻԴԵՐՍՈՒՐԻԷՆ կը հեռագրեն թէ հինգշաբթի Զարը անձամբ բացեր է թռչնաբանութեան միջազգային ցուցահանդէսը։ Ներկայ գտնուեր են մեծ դուքսերը, նախարարները ու օտար դեսպանները։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ.-Թայմզի Բէքինի թղթակիցը կիրակի օրուան թուականով հետեւեալը կը հեռագրէ իր լրագրին.

«Բորթ-Արթուրի գրաւումէն ի վեր Զինացիները այնչափ գրգռուած չէին որչափ են հիմա Բէքինի ռուսական դեսպանին կողմէ չորեքշաբթի օրը եղած պահանջումին համար՝ որով կ'ուզուէր Զինու մայրաքաղաքը միացնել անդրսկայերական երկաթուղիին։ Սխալ չէ ըսել թէ տակաւին յայտնի չէ որ Ռուսիա դրական պահանջումը ըրած է թէ ոչ։ Քանի մը իրաղէկ Զինացիներ կը հաւատան թէ պահանջումը անորոշ կերպով եղած է, որովհետեւ դեսպան Պ. տը Կրոս միայն ծանուցեր է թէ ապագային պիտի պահանջէ անդրսկայերիական երկաթուղին միացնել Բէքինի։ Ձիշդ բան մը եթէ կայ ան ալ սա է թէ անգլիական դեսպանատունը բնաւ տեղեկութիւն չունէր ռուսական պահանջումէն։ Այդ պատճառով Զինացիները կ'ըսեն թէ Պ. տը Կրոս իր պահանջումը ներկայացնելուն ալս Զինու արտաքին գործոց Խորհուրդը վուժացեր է իմաց տալ բրիտանական դեսպանատան որ պատասխաներ է թէ այդ մասին բնաւ տեղեկութիւն չունի։ Բնականաբար Զինացիներուն մէջ մէկ կարծիք միայն կայ ռուսական պահանջումին ծանրակշիռ ըլլալուն և Շան-Հայ-Բուանը Բէքինի միացնելու կարեւորութեան վրայ։ Կերեւայ սակայն թէ չինական կառավարութիւնը բացարձակապէս որոշած է աշխատիլ՝ արգիլելու համար եւրոպական զանազան տէրութեանց յարատեւ ոտնձգութիւնները։ Անցեալ աշնան Զինու արտաքին գործոց Խորհուրդը շրջաբերական մը ուղղած էր օտար դեսպանատուններուն։ Զինու կառավարութիւնը այդ շրջաբերականով կը յայտարարէր թէ երկաթուղիի բաղմաթիւ արտօնութիւններ տուած ըլլալով, որոշած է անոնց շահագործումը չսկսած նոր արտօնութիւններ չտալ։ Զինու կառավարութիւնը այդ շրջաբերականին յենլով էր որ վերջերս մերժեց անգլիական սենդիքայի մը խնդրագիրը՝ Շէն-Թուի և Բանթոնի միջեւ երկաթուղի մը շինելու համար։ Զինու կառավարութիւնը դարձեալ նոյն տեսութեամբ է որ կը մերժէ ռուսական դեսպանին պահանջումը և կը պատասխանէ թէ Անգլիացիներուն մերժածը Ռուսներուն չի կրնար տալ։ Դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ այնպէս կը նկատեն թէ Պ. տը Կրոսի այս պահանջումին արդիւնքը պիտի ըլլայ զօրացնել Ռուսիոյ ազդեցութիւնը որ հարուած մը կրած էր արդէն։ Զինու հիւսիսային երկաթուղիներուն կարգադրութեան դէմ ըրած բողոքը եւս առնելով։» Թայմզ այս առթիւ կ'ըսէ. «Ռուսիոյ այդ ձեռնարկը պիտի քանդէ անգլերուսական վերջին համաձայնութեան առարկան, որուն նպատակն էր թող չտալ որ երկու տէրութիւններու միջեւ կռիւ ծագի։ Ռուսիոյ դեսպանին պահանջումը, անգլերուսական համաձայնութեան սառեցուցիչ շարաթ մը եղաւ և ընդհանուր զէնքնկէցութեան դեսպանախորհուրդին գումարումէն շարաթ մը առաջ, վտանգի տակ կը դնէ մեր ազդեցութիւնը և առեւտրական շահերը Զինու մէջ։ Ցուսալի է որ Ռուսիա, օգտուելով Զինու արտաքին գործոց Խորհուրդին մերժումէն, պիտի ծանուցանէ թէ չի հաւատիր իր դեսպանին պահանջումին։»

Սբանիայեր ալ սակայն կ'ըսէ. «Պ. տը Կրոսի պահանջումը ցոյց կու տայ Ռուս կառավարութեան տրամադրութիւնները։ Այս միջոցիս շատ անհնարին բան մը պիտի ըլլար պահանջել բրիտանական կառավարութենէն որ զեղչէ իր նաւային եղմոցացը։»

ԼՈՐՏ ԶԱՐԼՍ ՊԷՐԷՍՖՈՐԴԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ.—Անգլիոյ մէջ հրատարակուեցաւ Լորտ Զարլս Պէրէսֆորտի տեղեկագիրը՝ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ իր կատարած ուղեւորութեանը վրայ։ Լորտը սկզբունքով կ'ուզէ որ Զինու մէջ բաց դուռի քաղաքականութիւնը գործադրուի։ Լորտը կը յարէ թէ Անգլիոյ համար դըժուար պիտի ըլլայ այդ սկզբունքին յաղթանակը ապահովցնել՝ Մ. Նահանգաց ցաւալի դասալքութեանը առթիւ և թէ հմմակուհիմա բրիտանական քաղաքականութեան առարկան պէտք է ըլլայ պահպանել՝ Եանկ Զէ-Քեանկի հովտին անգլիական ազդեցութեանը չշքանակը։ Լորտը իր տեղեկագրին մէջ մատնանիշ կ'ընէ Ֆրանսայի դիտումները Զինու հարաւային կողմը։ Անգլիական լրագիրները յոռետեսութեամբ կը խօսին Լորտ Զարլս Պէրէսֆորտի տեղեկագրին եղրակացութիւններուն վրայ։

ԱՆԳԼԻՈՑ Վիքթորիա թագուհիին ծննդեան ութսունհարիւրդ տարեդարձին առթիւ, որ մայիս 12/24ին պիտի տօնուի, ազգային նուահանդէսներ և խրախճանութիւններ սկսած են որոնք կը յիշեցնեն 1897ի վաթսունամեայ յոբելեանին փառաւոր հանդէսները։ Թագուհին անցեալ չորեքշաբթի կատարեց Սուրբ-Բէնսինկիէնի նոր թանգարանին հիմնարկէքը։ Թանգարանը Ն. Վեհափառութեան անունին նուիրուած է։ Հիմնարկէքի այդ հանդէսը շատ փառաւոր եղաւ, որովհետեւ Վիքթորիա թագուհին նոյն օրը երեւցեր է հանրութեան։ Ծնունդեան տարեդարձին առթիւ կատարուելիք հանդէսներուն մէջ մաս մը կար որ աւելի պարզ է և ընտանեկան։ Վիքթորիա թագուհին երկուշաբթի օրը, առանց հետեւորդի և առանց հանդէսի, այցելեց Բէնթինկիէնի պալատը, ուր ծնած է ութսուն տարի առաջ և ուր անցուցած է տղայութեան երջանիկ օրերը։ Ն. Վեհափառութիւնը պակ մը առանձին պիտի մնայ հոն հին օրերու անցքերու վերուշումի մը մէջ։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ. — Մանիլայէն կը հեռագրեն կիրակի օրուան թուականով.

Ապստամբները երէկ ալ բանակցեցան զինադադարի մը կնքելու համար։ Փիլիպպեանց զօրավարներէն Բիպարի կողմէ տեղակալ Բէնէս մտաւ ամերիկեան դիծը այն տեղը ուր կը գտնուի Լոթիրն զօրավարին կիսաբաժինը։ Բէնէս պաշտօն ունէր զօրավարին կողմէ պահանջել որ արտօնութիւն տրուի Փիլիպպեանց պատուիրակներուն Մանիլա երթալով բանակցելու ամերիկացի քաղաքային պատուիրակներուն հետ։ Տեղակալ Բէնէս արտօնուեցաւ Մանիլա գալու և այսօր ներկայացաւ Օթիս զօրավարին, որ պատասխանեց թէ քանի որ ամերիկեան զինուորները սովորութիւն ունին թող տալու որ բանագնացները մինչեւ Մանիլա երթան, ուրեմն պիտի չկրնայ արգիլել Փիլիպպեանց պատգամաւորներուն այցելութիւնը։ Օթիս զօրավարը յարեց թէ այդ այցելութիւնը ո և է ազդեցութիւն պիտի չընէ զինուորական գործողութեանց ընթացքին վրայ։ Հոս կը կարծեն թէ Բէնէս տեղակալին առաջարկութիւնը ժամանակ շահելու համար միայն կ'ըլլայ։ Փիլիպպեանցի քահանայ մը որ Բալիթէէն հոս հասաւ, կ'ըսէ թէ նոյն նահանգը գտնուող ապստամբները, երկու հազարի չափ, երբեք չեն վախցիր կռիւը շարունակելու։ Մանիլայի հարաւային կողմը գտնուող ապստամբներուն հրամանատար Թրիաս զօրավարը կը յայտարարէ թէ իր բանակը պատրաստ է անձնատուր ըլլալու, պայմանով որ կատարեալ ներում մը շնորհուի։ Թրիասի կ'ըսէ նաև թէ վերջերս Նամակ մը ստացեր է Ակուինալդոյէն որ կը յայտարարէր թէ բնիկները այլ ևս դրամ չունին։ Թէ զօրքերը ուժասպառ եղած են՝ իրենց կրած զրկումներէն և թէ պէտք է անձնատուր ըլլալ ամերիկացիներուն։ Թրիաս պատասխաներ է Ակուինալդոյի թէ ինքն ալ նոյն կարծիքը ունի։ Ապստամբները Պուլնա-Վէսթայի մէջ վառօդի նոր գործարան մը հաստատեր են, որովհետեւ հարկ եղած ծծումբը հրաբուխի մը գաւեր են և բարեկամ ալ նոր երեւան հանուած հանքի մը։ Ամերիկացի հետազօտիչներու խումբ մը՝ Պիրքհայմէր հարիւրապետին հրամանատարութեամբ՝ բուռն ճակատամարտի մը եռքը գրաւեր է ապստամբներուն ամրութիւնները Սան-Իլտէֆոնսոյի մէջ։ Ամերիկացիներէն երկու հոգի վիրաւորուեր են։ Վերջին լուրի մը նայելով, ամերիկացիները կը պատրաստուին եղեր եւս մղելու ապստամբները որոնք մեծ թուով կը համախմբուին Սան-Ֆերնանտոյի շուրջը և կը սպառնան Մաք Արթուր զօրավարին զօրաբաժնին ճակատին և երկու կողերուն։ Զօրավարին դիմադրողներուն վրայ 1500 հոգի աւելցած են։

—Սպանիոյ կառավարութիւնը իմանալով որ բնիկները յարձակած են Զամպանգայի սպանիացի զինուորներուն վրայ, հեռագրեր է Ռիոս զօրավարին անմիջապէս Սպանիա վերադարձնել Միւնտանան և Եոլօ գտնուող զինուորները, և միւս կողմէ տեղեկութիւն տալ Օթիս զօրավարին, որպէս զի գրաւէ այդ տեղերը զորս Սպանիա Մ. Նահանգաց թողուցին Պ. Նէլիսովի անուան։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔ ԵՒ ՏՕՇԶ ՊԱՆՔԸ.—Ծանուցուեցաւ թէ Տօյչ Պանքի, որ Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութեան անունով կը գործէ, և Օսմ. Պանքայի Բարիզի Տիւրին վարիչ Պ. Պէռոէի միջև, որ Իզմիր-Դասապայի երկաթուղիին Ընկերութիւնը կը ներկայացնէ, համաձայնութիւն մը գոյացաւ։ Ֆրանսիոյ Զայրունկ պաշտօնական վրայ խօսելով կ'ըսէ. «Այդ համաձայնութեան մէջ կը տեսնենք գոհացուցիչ յառաջդիմութիւն մը և հաճելի նոր ապացոյց մը բաց դուռի սկզբունքին։ Վերջին տարիներուն Եւրոպայի սեղանաւորական դանազան զօրաւոր խումբեր Ասիոյ մէջ իրարու դէմ պայքար մը մղեցին որ նպատակէն շատ կը հեռանար։ Ակէզ մասնաւորապէս վերատեսաւ երկաթուղիներու շինութեան գործը, վասն զի ձեռք բերուած արտօնութիւն մը զոր երկար ջանքերէ ետքը իրեն համար ապահովուած կը տեսնէր խումբ մը, ուրիշ խումբի մը կողմէ անյաջութեան կը դատապարտուէր։ Այդ փոխադարձ նախանձը և շահու պայքարը եթէ չըլլային, երկաթուղիներու շինութիւնը շատոնց մեծ յառաջդիմութիւններ բրած պիտի ըլլար Փոքր Ասիոյ մէջ։ Հիմա Օսմ. Պանքային գործաւոր խումբը, Պ. Պէռոէի միջնորդութեամբ, ձեռք կարկառած է գերմանական խումբին, և Տօյչ Պանքի տնօրէնները, որոնց գլուխը կը գտնուի պատուրակ Տոքթ. Սիէմէնս, լիապէս գնահատած են այդ հաշտարար ձեռնարկութեան կարեւորութիւնը և, համեմատաբար քիչ ատենի մէջ, համաձայնութեան մը կնքումը, երկու կողմին համար ալ գոհացուցիչ։ Անտարակոյս ենք թէ Փոքր Ասիոյ մասին գնահատելի արդիւնքներ պիտի ունենայ այդ համաձայնութիւնը։»

—Տեսպա ալ այս առթիւ կ'ըսէ. «Կը կարծենք գիտնալ թէ Փոքր Ասիոյ երկաթուղիներու մասին գերմանական ու ֆրանսական Ընկերութիւններու միջեւ գոյացած համաձայնութիւնէն չի հեռաւիր թէ այդ երկու Ընկերութիւնները միասին ծուլուած են, ինչպէս ոմանք սխալմամբ ծանուցին, վասն զի անոնց դրամական կազմութիւնը անփոփոխ պիտի մնայ։ Եղածը համաձայնութիւն մըն է որ ներդաշնակութեան լաւագոյն պայմաններու մէջ պիտի ապահովէ մինչեւ հիմակ իրարու հակառակորդ եղող այդ երկու Ընկերութեանց գործառնութիւնները, և զանոնք հաւասար չափով ընդերակից պիտի ընէ՝ Պաղտատի ուղղութեամբ գտնուած երկաթուղիի գիծերը շարունակելու գործին մէջ։ Այդ համաձայնութիւնը, Փոքր Ասիոյ մէջ Ֆրանսական շահերուն համար մեծ կարեւորութիւն մը ունի, այն միջոցին իսկ երբ երկիւղ կար թէ ուղղակի համաձայնութիւն մը կրնար գոյանալ Այդ-ընի երկաթուղիին Ընկերութեան հետ, համաձայնութիւն մը ուրկէ անպատճառ դուրս պիտի ձգուէին Ֆրանսական շահերը և հետեւաբար անոնց հակառակ պիտի ըլլային։»

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽՍՔՐԻՆ.—Ինչպէս յայտնի է, Շիրքէթի Խարիսի և Մարիեէի միջեւ վՀ մը կայ 13,000 օսմ. ոսկիի դումարի մը համար զոր նոյն Ընկերութիւնը կը պահանջէ ելմտական նախարարութենէն։ Վերջերս, կ'ըսէ Մոնիթէօր, Շիրքէթի վարչութիւնը խնդրած կը առեւտրական նախարարութենէն միջամտել Մարիէին մտ որպէս զի մաքսային վերատեսչութիւնը արտօնուի անցընելու՝ Ընկերութենն պէտքին համար բերել տրուած 10,000 թոնս ածուխը և վճարուելիք մաքսն ալ իր առնելիքին հաշուակցուի։ Մարիէն պատասխաներ է թէ չի կրնար ընդունիլ այդ փոխարինութիւնը մինչեւ որ վերջնապէս չկարգադրուի վէճը որ դատարանի ներկայացած է։ Շիրքէթի վարչական Խորհուրդը իր վերջին նիստերէն մէկուն մէջ հաստատեր է թէ խրախճանիլի տուրքին համար Մ. լիրէին պահանջածը 10,000 ոսկի է։ ուստի եթէ ելմտական Նախարարութիւնը դատն ալ շահի Ընկերութիւնը դարձեալ 3000 ոսկիի պահանջ մը կ'ունենայ և ածուխի մաքսն ալ հազար հինգ հարիւր ոսկին չանցնիր։ Վարչական Խորհուրդը որոշեր է այս մասին նորէն դիմում ընել առեւտրական Նախարարութեան։

ԴԵՐՁԱՆԻ ԳՈՐԾՍՐԱՆ.—Ֆէսի կայսրագործարանին տնօրէն Միւհէտտին փաշա դերձանի գործարան մը հաստատելու համար արտօնութիւն խնդրած ըլլալով, հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը հաւաներ և տեղեկագրեր է Պետական Խորհուրդին, բայց խնդրարկուին ուզած 25 տարուան պայմանաժամը 10ի իջեցուցած է։

ՎՈՅՎՈՏԱՅԻ նոր ոստիկանապետ Հիւսէին Հիւսնի էֆ. Պոլսոյ ոստիկաններու ժողովին Նախորդ Նախագահն է։

ՅՈՒՆԱՍ Պատրիարքարանի Սինոդը իբրեւ անհին մերժեց Մարմարա կղզիի (Բրոքոնիսոս) ժողովուրդին բողոքը՝ մետրապոլիտ Տ. Պէնէտիքթիսի դէմ։ Եանեայի մետրապոլիտ Տ. Դրիզորիոսի պաշտօն յանձնեց քննել Պէլլասի (Եանեայի Նահանգ) մետրապոլտարանին վՀեր։ Սինոդին որոշմամբ՝ Տուրանի մետրապոլիտ կարգուեցաւ Տ. Բրոքորիոս փոխանակ վախճանեալ Տ. Վէսարիոնի։ Նոյնպէս Տիմէթիոքայի մետրապոլիտ կարգուեցաւ Քասթորիայի մետրապոլիտ Տ. Ֆիլարէթոս որ Տիմէթիոքայի վախճանեալ մետրապոլիտին եղբայրն է։

ԼՈՒՏԻ չոգենաւային Ընկերութեան բաժնետերաց ընդհանուր ժողովին մէջ կարդացուեր է վերջացող տարեշրջանին տեղեկագիրը, ուրկէ կ'երեւայ թէ փոխադրուած ապրանքներու քանակութիւնն է 9,481,776 մեթրական կենտրնար, նախորդ տարեշրջանէն 643,394 աւելի։ Ագրիական ծովու գիծը աւելի շատ արդիւնք տուած է՝ Բաթարայի գիծը մինչեւ Գորֆու և ալպանական նաւահանգիստները տարածուած ըլլալուն համար։ Արեւելքի ջուրերուն և Սեւ ծովու մէջ ժամանակացոյցերու փոփոխութիւնովը երթեւեկութիւնները քիչցած են, բայց ապրանքներու փոխադրութիւնը աւելցած է։ Լոյտի չոգենաւերուն վրայ հինգ հատ աւելցած են՝ Խարիա 5,085 թոնս, Սիլեզիա 8,530, Երզինքրանկ Ցուանց Թերհինանս 9625 և Պոսնա 450։ Վարչական Խորհուրդին համարատուութիւնը և առաջարկութիւնները ընդունուեր են։ Շահաբաժինն է քսան ֆիորին։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ վարչութեան ապրիլ ամսուան հասոյթը եղաւ 71,200 օսմ. ոսկի որուն մէջ չէ Արեւելեան Բումէլիի հարկը։

ՄՈՒՀՈՐԲԻՄԻ տօնին առթիւ Կայսրէ մը հրամայած է Համիտիէ մզկիթին բակին մէջ աշուրէ բաժնել աղքատներուն։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Զեռքնհաս իշխանութիւնը հրահանգ ուղղեց ամէն կողմ թէ վաճառականներու յատուկ երաշխաւորագիր մը վաւերացնել եթէ հարկ ըլլայ, նօտարները (մուգավէլամ մուտրրիբ) պէտք է երաշխաւորին դրամական վիճակը հաստատող և առեւտրական սենեակներու կողմէ տրուած վկայական մը պահանջեն, և առանց անոր չվաւերացնեն երաշխաւորագիրները։ Նաև վաճառականութենէն զատ ուրիշ գործով զբաղողներու երաշխաւորութեանը համար ալ արհեստապետներու կողմէ տրուած վկայական մը պահանջեն։

ԾԽԽՈՒՏԻ ՌԷՅԻՒՆ.— Ֆրանսիոյ Զայրունկ հետեւեալը կը գրէ օսմ. ծխախոտի Ռէյժիին նկատմամբ.—«Զիեա փաշայի Նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովին և Ռէյժիի վարչութեան միջեւ քանի մը ամիսներէ ի վեր կատարուած բանակցութիւնները աւարտած են։ Զիեա փաշայի այս առթիւ հետեւած խմատուն ընթացքը գնահատուած է։ Որոշումները գործադրուելու համար կայս. Իրատէի կը կարտին։ Գործադրուելիք բարենորոգումները և փոփոխութիւնները ամէն կերպով կ'ապահովցնեն կայս. կառավարութեան շահերը։ Միւս կողմէ, Ռէյժիի և Հանրային Պարտքի վարչութեան համար ալ օգտակար պիտի ըլլան։ Տրուած որոշումներուն մեծ մասը կը վերաբերի Ռէյժիի կողմէ ծխախոտներու գնման, ծխախոտի մշակութեան սահմանափակման և մաքսանենգութեան դէմ ձեռք առնելիք միջոցներուն։ Դէպերը ասկէ վերջը ոստիկանութեան հրամանին տակ պիտի գտնուին։ Մաքսանենգներու դէմ դատարաններու կողմէ տրուած վճիռները անմիջապէս պիտի գործադրուին։ Ասոնց փոխարէն պիտի աւելցուի կայս. կառավարութեան շահաբաժինին քանակութիւնը։ Վարչական Խորհուրդին մէջ օսմ. հպատակ երեք անդամներ պիտի գրուին։

ԿԱՊԵՐՏԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ. — Ներքին գործոց Նախարարութիւնը կարգ մը որոշումներ հաղորդեց Գոնեայի կուսակալութեան՝ կապերտներու պատաստութեան մէջ գործուած խարդախութիւններուն առաջքը առնելու համար։ Այդ որոշումները հաղորդուեցան նաև առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան։

ՄԱՔՍԱՏԱՆ մէջ Տոքթ. Մանն էֆ.ի հսկողութեամբ քիմիական աշխատանոց մը պիտի հաստատուի՝ իւղերը, օճառները և այլն տարրալուծելու համար։ Այս որոշումը տրուած է առաջքը առնելու հա-

մար այն բողոքներուն որոնք վաճառականներուն կողմէ կ'ըլլան տարբերումներու գործողութեանց առթիւ ծագած անհամաձայնութիւններու հետեւանքով։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆԻՆ գործառնութիւնները աւելի կանոնաւորելու համար գումարէր Նուրի պէյ ինչ ինչ միջոցներ ձեռք առած է։

ՆԱՐՔՈՒԱԿԱՆ թարգմանչաբերէտին պէյ երեք ամսուան արձակուրդով Ֆրանսայի ջերմուկները պիտի երթայ։

ԳԱՐԵՋՈՒՐ.—Ձեռնհաս իշխանութիւնը նկատելով որ իբրեւ Վիէննայի արտադրութիւն Կ. Պոլսոյ մէջ ծախուած գարեջուրներուն մէջ առողջութեան վնասող նիւթեր կը գտնուին, հրահանգ ուղղեց ամէն կողմ որ աւելի խիստ քննութիւն կատարուի։

ԹՈՒՐՔԵՒՀԵԼԼԷՆ հիւպատոսական պայմանագրութեան բանակցութիւնները քանի մը օրէն պիտի վերսկսին։ Հէլլէն պատուիրակ Պ. Սթէֆանոս որ Աթէնք կը գտնուի, քանի մը օրէն մայրաքաղաքս պիտի դառնայ։

ՀՕՑՏԱՐ ԿԻՆՇԱՑԻ մէջ կառուցուող բժշկական վարժարանի նոր շէնքին շինութիւնը մօտերս պիտի աւարտի։

ԷՑՈՒՊԻ մէջ պատահած հրդեհին համար ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով՝ իբրեւ կասկածելի ձերբակալեր է Միխայլ անուն մարդ մը որ հրդեհը ծագած խանութին մէջ կը պահէր։ Կ'ըսուի թէ այդ խանութին ապահովագրած էին 20 հազար ղրշ.ի ապահովագրուած էին։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գիշեր ժամ 3ին հրդեհ ծագեցաւ Ղալաթիա Շէյխանէ Ճաստլսի, Օգէնը Մուսա թաղը, Բերայի թրամուէյի գիծին վրայ, փայտէշէն տունի մը տակ գտնուած մանրավաճառի խանութէ մը։ Այրեցան վեց տուն և 4 խանութ։ Տուն մը մասամբ վառ առնուեցաւ հրդեհին ընթացքը կասեցնելու համար։ Մանրավաճառին խանութը 200 ոսկիի ապահովագրուած ըլլալով, խանութպանը՝ հելլենացի Եանի ձերբակալեցաւ, կասկածուելով թէ հրդեհը դիտմամբ ձգած ըլլայ։

ՕՍՄ. ԱԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Սովորական նիստ. ժողով, 11/23 յունիս

Կանոնագրի 34երդ յօդուածին համաձայն, Օսմ. Ասահովագրական Ընկերութեան բժշկապետերը հրաւիրուած են սովորական ընդհանուր ժողովի որ պիտի գումարուի յունիս 11(23, ուրբաթ, ժամ մէկուկէսին (Ը. Ե.) յետ միջօրէի, Ծխախոտի Բէժի կեդրոնատեղին, Ղալաթիա։

Օրակարգ. 1–Տեղեկագիր վարչական խորհուրդի։ 2–Տեղեկագիր հաշուեքննիչներու։ 3—Փութացում 1898 տարեշրջանի հաշիւներուն։ 4—Վարչի մը (administrateur) ընտրութիւն։ 5—Մասնակի փոփոխում Վարչական Խորհուրդի անդամներուն 6.—1899 տարեշրջանի հաշիւները ճշդելու պաշտօն ունեցող քննիչներու անուանում։

Ժողովին ներկայ գտնուելու իրաւունքն ունին այն բոլոր բաժնետէրերը որոնք առ նուազն 10 բաժնեթուղթ ունին՝ թէ՛ իրենց անունով և թէ՛ փոխանորդաբար, և որոնք իրենց բաժնեթուղթերը Օսմ. կայս. Պանքայն յանձնած ըլլան իկ. Պոլիս և կամ գործակալութիւններուն, մինչեւ յունիս 13 երեքշաբթի։

Կ. Պոլիս, 79 մայիս 1899 1—3

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ԸՆԿ.

Ազգ.—Տնօրէնութիւնս սրտիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ Հայոտար փայտի կայարանը և Քարաքէյի կամուրջին կիրէն Լտինաց և Ցունաց Հոգեգալուստի երկաթգիները՝ 10(22 մայիս և 7(19 յունիս ընտանիքներու երթեւեկութեան յատուկ տոմսեր պիտի տան Թուզլայի, Կեդէն, Հէրէքլի և Իզմիտի կայարաններուն համար. այդ տոմսերը իրենց յանձնած օրուան համար միայն ընդունելի են Այնպէս երթեւեկի տոմսեր պիտի տրուի Կլէֆիկի և Խսիի-Շէհրի համար, երեք օրուան համար ընդունելի։ Գալով դիներու և պայմաններուն, կը խնդրուի վերոյեալ կայարաններէն մէկուն դիմել։ Ֆorkնուրիւն

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՔ

Երկու ամսէ ի վեր, աւելին թոքատալի տաժանելի հիւանդութեամբ անկողին ինկած՝ գրէթէ անդամ մը մատնուած էր։ Շնորհիւ Եւսարի Աղքատախնամին կողմէ ղրկած ճարտար բժշկի մը, որ անձնուիրաբար ամէն խնամք չի զլացաւ, կինս ան վտանգէ ազատած է և ինձ հետ կրնայ հրապարակաւ իր երախտիքս շնորհակալիքը յայտնել թէ՛ յիշէ բժշկին՝ Տոքթ. Երուանդ էֆ. Շահինեանի և թէ ինծի պէս շատերու բարերարողդ Աղքատախնամին։

Բագարաս Վրճեան

Սկիւտար, 7 մայիս 99

ԹԻՊԷ-ՊՈՇԸԻ ԹԱՏՐՈ

Երէկ գիշեր, մեծ ընդունելութիւն գտաւ Քառմեհին ներկայացուցչ։ Այս գիշեր ՄԻՆԵՕՆ։

Կ'ՈՒԶԷՔ ՈՒՆԵՆՍԼ եղանէն համեմատ անգղիական և գերմանական գործարաններու լաւագոյն և դացուն քսութիւններ, բանթօլներ տեսակ տեսակ չայագներ. անդամ մը ոչ տեղ երթալէ առաջ, դիմեցէք Պահգարու Համիտի ճատտէի թիւ 38, Յոհաննէս Կիսիչեանի վաճառատունը։ —70

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐԸ

Կը լսենք թէ Քաղաքական ժողովի երէկուան նիստին մէջ խնդրոյ առարկայ եղեր է Նիկոմիդիոյ առաջնորդ Տ. Ստեփան Եպիսկոպոսին Զատկի առթիւ խօսած մէկ քարոզը որ եկեղեցւոյ բեմը քննադատութեանց ու ակնարկութեանց բեմ դարձուցած էր։ Թէև Պատրիարքարանի դիւանատան կողմէ մեզ հաղորդուած որոշումներուն մէջ յիշատակութիւն մը չկայ այս մասին, և պաշտօնապէս որոշում մըն ալ տրուած չէ, սակայն կարծիքներու փոխանակութիւն մը կատարուելէ ետքը՝ խնդրուեր է ժողովին անդամներէն Իլիաս էֆ. Զայեանէ, որ մօտերս ուխտի պիտի երթայ Արմաշ, տեղւոյ վրայ գաղափար մը կազմել Արմաշի վանքը ու Նիկոմիդիոյ վիճակը միացնելու խորհուրդին վրայ, որու մասին վճռական բան մը այն ատեն միայն կարելի պիտի ըլլայ ըսել երբ վիճակին Գաւառական ժողովը իր վերջնական կազմակերպութիւնը ու հաստատութիւնը գտնէ։

* * *

Այս առաւօտ, Նիկոմիդիոյ մեր թղթակցէն ստացանք հետեւեալ նորագոյն տեղեկութիւնները, երկուքան թուականով։ «Գաւառական ժողովին ամբողջացման համար քաղաքիս ընտրելիներուն եռաստիկ ցանկը—որ մեծ մասով կը պարունակէ Առաջնորդին համակիր չեղողներու անուններ—երէկ, հինգշաբթի, կախուեցաւ եկեղեցւոյն դուռը։ Կ'ըսուի թէ այս կիրակի (վաղը) պիտի կատարուին ընտրութիւնները, թէեւ տակաւին հրաւիրագիրները ղրկուած չեն։ Քաղաքիս ազգայիններու մէջ մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէ երկու օրէ ի վեր, և թէ ուղիղ գործիքներ կը փոխանակուին քուէարկութեանց առթիւ։ Թէ՛ առաջնորդին կուսակիցները և թէ հակառակ կուսակիցները իրենց նրպատաւոր քուէ չտալու կ'աշխատին։ Արդիւնքը հետաքրքրական պիտի ըլլայ, բայց որոշ գուշակութիւն մը ընել կարելի չէ հիմակուց»։

Վեհ. Սուլթանին կողմէ Զատկի առթիւ Ազգ. Պատրիարքարանին շնորհուած 50,000 ղրշ.ի գումարին կայս. Իրատէն երէկ հաղորդուեցաւ Պատրիարքարանին։

—Ս. Պատրիարք Հայրը Նախընթաց օր անձամբ կայս. պալատ տարաւ պատճէնը այն Թագրիրին որով Ռառն Ժողովոյ վերջին նիստին մէջ յարաբերական խնդիրներու մասին կատարուած խորհրդակցութեանց արդիւնքը հաղորդուած է Դատական Նախարարութեան։

—Երէկ արտասահմանի թեմերուն ալ ղրկուեցաւ Պատրիարքական այն շրջաբերականը որով կը հրաւիրէ կարող ազգայինները մասնակցիլ գաւառի կարօտեալներուն ինչպատ հանդանակութեան։

—Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ այցելութիւն տալով Տատեան Յարութիւն փաշային, շնորհաւորեց Ն. Բարձրութիւնը՝ իրեն շնորհուած Իֆթիխարի ականակուռ պատուանշանին առթիւ։

—Քաղաքական ժողովի երէկուան նիստին մէջ, որ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանը, Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տատեան Բարձր. Յարութիւն փաշայի. ժողովականները շնորհաւորեցին ատենապետ փաշան՝ իրեն շնորուած Իֆթիխարի ականակուռ պատուանշանին առթիւ։

Աւասիկ Քաղ. ժողովի երէկուան նիստին որոշումները.

1. Սամաթիոյ Թաղ. Խորհրդոյ տեղեկագրին վրայ որոշուեցաւ որ 1895ին տեղւոյն հրկիզելոց համար հաւաքուած գումարը գործածուի հրկիզեալ ընտանիքներու տնակներուն շինութեան և Ցանձնաժողով մը կազմուեցաւ Պարտ. Փոխանորդ Սրբազանին նախագահութեան ներքեւ քննութիւններ կատարելու։ Ցանձնաժողովոյ անդամ նշանակուեցան Յովհաննէս էֆ. Կրիկեան, Գրիգոր էֆ. Մելիտոսեան, Պօղոս էֆ. Մկրտիչեան և Լեւոն էֆ. Սաաթճեան։

2.— Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ առաջարկութեան վրայ, Շէյլիի գերեզմանատան Ցանձնախումբին 2 պակաս անդամներուն տեղ ընտրուեցան Սենեքերիմ էֆ. Ճիլէրճեան և Յովհաննէս էֆ. Տէրունեան։

3.— Օրթագեղի Թաղ. Խորհուրդը իր քառամեայ օրինական շրջանը լրացած ըլլալուն պատճառաւ հրաժարական մատուցած և նոր ընտրութեան հրահանգ խնդրած էր։ Ժողովը ընդունելով, որոշեց ընտրութեան հրահանգ ղրկել։

Ժողովը խորհրդակցութիւններ կատարեց նաեւ ազգ. վարժարաններու արտօնագրի, կեդր. Սնտուկի ելմտացոյցի և յարաբերական խնդիրներու վրայ։

—Ռաղ. Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ կեդրոնական ելմտացոյցի խնդրին վրայ։ Ատենապետ Յարութիւն փաշայի, շնորհաւորեց Ն. Բարձրութիւնը՝ իրեն շնորհուած Իֆթիխարի ականակուռ պատուանշանին առթիւ։

—Քաղաքական ժողովի երէկուան նիստին մէջ, որ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանը, Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տատեան Բարձր. Յարութիւն փաշայի. ժողովականները շնորհաւորեցին ատենապետ փաշան՝ իրեն շնորուած Իֆթիխարի ականակուռ պատուանշանին առթիւ։

Աւասիկ Քաղ. ժողովի երէկուան նիստին որոշումները.

1. Սամաթիոյ Թաղ. Խորհրդոյ տեղեկագրին վրայ որոշուեցաւ որ 1895ին տեղւոյն հրկիզելոց համար հաւաքուած գումարը գործածուի հրկիզեալ ընտանիքներու տնակներուն շինութեան և Ցանձնաժողով մը կազմուեցաւ Պարտ. Փոխանորդ Սրբազանին նախագահութեան ներքեւ քննութիւններ կատարելու։ Ցանձնաժողովոյ անդամ նշանակուեցան Յովհաննէս էֆ. Կրիկեան, Գրիգոր էֆ. Մելիտոսեան, Պօղոս էֆ. Մկրտիչեան և Լեւոն էֆ. Սաաթճեան։

2.— Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ առաջարկութեան վրայ, Շէյլիի գերեզմանատան Ցանձնախումբին 2 պակաս անդամներուն տեղ ընտրուեցան Սենեքերիմ էֆ. Ճիլէրճեան և Յովհաննէս էֆ. Տէրունեան։

3.— Օրթագեղի Թաղ. Խորհուրդը իր քառամեայ օրինական շրջանը լրացած ըլլալուն պատճառաւ հրաժարական մատուցած և նոր ընտրութեան հրահանգ խնդրած էր։ Ժողովը ընդունելով, որոշեց ընտրութեան հրահանգ ղրկել։

Ժողովը խորհրդակցութիւններ կատարեց նաեւ ազգ. վարժարաններու արտօնագրի, կեդր. Սնտուկի ելմտացոյցի և յարաբերական խնդիրներու վրայ։

—Ռաղ. Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ կեդրոնական ելմտացոյցի խնդրին վրայ։ Ատենապետ Յարութիւն փաշա դիտել տուաւ թէ աւելորդ է այլ եւս պաշտօնեաներու ամսաթոշակին վրայ զեղչ ընելը, թէեւ Տնտեսական Խորհուրդին մատուցած տեղեկագրին մէջ բացը գոցելու իրբեւ միակ միջոց այդ զեղչը ցոյց տրուած էր։ Ժողովը որոշեց՝ այս մասին հարկ եղած քննութիւնները կատարելու համար իր կարգած Ցանձնաժողովին տեղեկագիրը Նկատողութեան առնելէ վերջը միայն վերջնական որոշում մը տալ։ Այդ Ցանձնաժողովին անդամները՝ Եւսուփեան Տիգրան և Խրաքեան Գրիգոր էֆէնտիները երէկ բացակայ էին ժողովէն։

—Ուսումնական Խորհուրդը նիստ չբրաւ երէկ։

«ԱՐԵՒԵԼՔ», Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՀՄ. ԷՖ. ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ (ՍԼԱՇԿԵՐՏ).— Ձեր յիշած անձը տակաւին ո'ր և է գումար յանձնած չէ մեզի, բաժանորդագրութեանց հաշուէն։

Գ. Էֆ. ԳԻԼԸՃՃԵԱՆ (ԹԻՐԼԻՊՕԼԻ).— Ձեր այս տեղի գործակատարը դեռ չը վճարեց յանձնարարուած գումարը։

ՕՀԱՆ ՅԱԿՈԲԵԱՆ (Աշակերտ ազգ. վարժարանին) ՇՈՒՄԼԱ.—Ձեր ապրիլ 3 ամսաթիւ նամակը ստացած ենք ժամանակին, բայց ոչ 10 ֆր.ը։ Վերջին քառորդ ալ առնիր։ Հաճեցէք իմացնել թէ որո՞ւ կամ ի՞նչ միջոցով ղրկած էիք այդ գումարը։

Ա. Էֆ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐԵԱՆ (ԷՍԿԻ-ՇԷՀՐ).— Թերթերու առաքումը կը շարունակուի։ Կրնաք բօսթայի փուլով ալ հասցնել մեզ Ձեր բաժնեգինը։

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Մայիս 17ի թերթերէն)

ԱՆԳԼԻԱՅՑԻՆԵՐԸ ՁԻՆՈՒՈՐ ՄԷՋ.—Հոնկ-Քոնկէն կը հեռագրեն թէ երկու հազար անգլիական զինուորներ կը յառաջանան Քուանկ-Թունկի ծովեզերքին ետին գըտնուած տեղերը։ Քուանկ-Թունկի Անգլիոյ ազդեցութեան շրջանակին մէջ կը գըտնուի։ Անգլիական չորս թնդանօթակիր ծովեզերքին վրայ կը հսկեն։ Այս միջոցները ձեռք առնուած են բնաջինջ ընելու համար այդ կողմերը ապաստակող աւազակները որոնք թէ՛ հարային անդորրութիւնը կը խանգարեն և թէ՛ ժողովուրդը կը կեղեքեն։

—Զինու կառավարութիւնը Սամոյի ծովածոցին Սան-Թոն նաւահանգիստը դաշնագիրով բացուած նաւահանգիստի վերածեց։

ՌՈՒՍԻԱ.— Ուսիինկերնի քաղաքական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ Քուպայի կացութիւնը չատ ծանր է։ Կղզիին ամէն ոլորտներուն զօրքերուն հրամանատար Պրուք զօրավարին հրահանգ տրուած է իր յարմար տեսած զինուորական միջոցները ձեռք առնել երբ ընդհանուր չփոթութիւն ծագի։

ՎԻԵԹՆԱՄԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ԵՒ ՊԱՊԸ.— Պապին հրամանով Հռոմի բոլոր եկեղեցիներուն մէջ գոհաբանական աղօթքներ պիտի կարդացուին Սնկլոյոյ Թագուհիին ծննդեան տարեդարձին օրը։ Նաեւ մաղթանքներ պիտի ըլլան որ Ն. Վեհափառութիւնը իր կենաց վերջին օրերուն մէջ կաթոլիկութիւնը ընդունի հոգին փրկելու համար։

ՆԻԻՈՒԱՑԻՎԻ մէջ պատահած հակահրէական չփոթութեանց համար ձերբակալուած անձերու թիւն է ութ հարիւր և ոչ թէ չորս հարիւր, ինչպէս ծանուցուեցաւ։ Շփոթութեան հեղինակները Զատկի առիթիւ բաւական զինուցած էին։ Հրաներու տուներուն մեծամասնակարասիները, դաշնակ, անկողին և այլն պատուհաններէն վար կը նետուէին այնպէս որ ամբողջ փողոցը ծածկուած էր անոնցմով։ Ոստիկաններուն թիւը չատ քիչ ըլլալով չեն կրցեր ժամանակին չփոթութեանց առաջքը առնել։

ԶԻՆ ԲԵԱՆԿԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Բէքինէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ Թիէն-Զինէն Զին-Բեանկ շինուելիք անդլեւերման երկաթուղիին պայմանագրութիւնը տակաւին ստորագրուած չէ։ Մայիս 11ին պիտի ստորագրուէր, բայց անգլեւերման պատուիրակները նոր առաջարկութիւններ ներկայացուցեր և ի մէջ այլոց հարիւրին հինգ յանձնարարողէջ պահանջեր են գտնուած չենուածանիթերու համար։ Զինայիները մերժեր են՝ բողոքելով եւրոպացիներուն այս խոստմնադրութեանը համար։

ՊԱՏԷՆԻ ԿՈՄՍԸ.—Աւստրիոյ նախորդ նախարարապետ Պատէնի կոմսը անձնասպանութիւն փորձեր է բէվոլվէր մը պարպելով կուրծքին։ Կ'ըսուի թէ սակարանի մէջ մեծ կորուստներ ըրած ըլլալէն յուսահատած էր։

ՈՃԲԱԳՈՐԾ ԿԻՆԸ.— Բեդերսպուրգի մէջ անցեալ շաբթու դատեցին Մարիա Մէնչէվիցա անուն կին մը որ նախանձոտութեան հետեւանքով երկու կին թունաւորած, տղայ մը առեւանգած և պաշտօնագիրներ խարդախած էր։ Մարիա դատապարտուեցաւ Սիպերիոյ մէջ տասնը հինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ ՀՐԴԵՀ.— Սիպերիոյ Թիումէն քաղաքին մէջ վերջերս մեծ հրդեհ մը ծագելով 35 ագարակներ և մղկիթ մը այրեր են։ Տղայ մը և արջառներ բոցերուն մէջ այրեր են։ Թողղսքի մէջ ալ վեց Քաղեր այրած են։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼԱ ՀԷ, 19 Յուլիս.— Զէնրնկէցութեան Դեսպանախորհուրդը վաղն ալ պիտի գումարուի։ Երեք յանձնաժողովներու բաժնուած է։ Առաջին յանձնաժողովը, որ ունի երկու մասնաժողով, պիտի ուսումնասիրէ Մուրավիէվ կոմսին շրջաբերականին հատուածները՝ մէկէն մինչեւ չորս։ Երկրորդ յանձնաժողովը պիտի ուսումնասիրէ 5, 6 և 7երդ հատուածները՝ երրորդը 8երդ հատուածը։

ԲԱՐԻԶ.— Կառավարութեան ազդու ընթացքին հանդէպ թղթատարական ցըուիչները վերսկսան իրենց գործը. քանի մը պարագլուխներ միայն պաշտօնակ եղան։

ՎԻԷՆՆԱ.—Սորին Աւստրիոյ հայրենասէր կաթոլիկներու Մխիթարեանը, որուն նախագահն է Լիխթենշթայն Ալոյս իշխանը, բողոքեց բողոքականութեան յարելու շարժումին դէմ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թրանսվալի դէպքերը չատ չսփոփանացուած են։ Պատահածները անկարեւոր և մեկուսացեալ միջադէպեր են։ Պոէրներու կառավարութիւնը որոշած կ'երեւայ գոհացում տալու Անգլիոյ պահանջներուն։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային բանեցուղներու գինը զգալի կերպով բարձրացաւ։

—Գաղթային նախարար Պ. Զէմպրլէն հաշտարար ոգիով ճառ մը խօսեցաւ Թրանսվալի գործերուն։

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԷՆ.—Պ. Մաք Քինլի շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Ռուսիոյ կայսեր։

ԲԱՐԻԶ.— Ամերիկայի մէջ ցորենի գինը չատ բարձրացած է։ Նիւ Եորքի մէջ վերջին գինն է 78.87, մինչդեռ առջի օրը 76.78 էր։ Լիվրբուլի մէջ ալ բարձրացած է 5)11 7/8։ Բարիզի ու Մարսիլիոյ մէջ գիները հաստատուն են։

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԱՐՋԱԳԱՆԳ

Երէկուան թղթաթերով հասած Բարիզեան թերթերը Ֆրանսիոյ Սարսէի հիւանդութեան լուրը միայն կը պարունակեն, որ քանի մը տողով ծանուցուած է եղեր Թանին երկուշաբթի թիւին մէջ ուր երասուն տարիէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով չէր երեւնար մեծանուն քնդատին «Թատերական»ը։ Հրապարակագիրներն ալ, ամէն մահկանացուի պէս, հիւանդութեան ենթակայ են, — կը գրէ Ֆիկարօի մէջ «Բարիզեան Նոթերու» քրոնիկագիրը՝ ինքն ալ ամենօրեայ ու սրամիտ գրող մը,—ու հակաբնական բան մը չիկայ Սարսէի հիւանդնալուն մէջ։ և սակայն, թատերական աշխարհին համար մեծ պատահար մը եղաւ այս բանը։ վասն զի, ամէն երկուշաբթի առտու, ժամացոյցի մը ճշդապահութեամբ, Սարսէ իր կարծիքը կը յայտնէր շաբթուան նոր թատերախաղերուն վրայ։ Եւ երբ առաջին ներկայացում տեղի չունենար այն եօթնեկին, վերկանգնելու վրայ կը դրէր։ իսկ եթէ վերսկսումներ ալ չգտնուէին, ընդհանուր կերպով թատրոնի վրայ կը խօսէր։ Հիթերցողներուն աչքին ալ այնքան արմատացած սովորութիւն մը դարձած էր անոր թերթօնները գտնել որոշուած օրին, որոշուած տեղը, որ արդէն իսկ անցած երկուշաբթի Բարիզի ճաշարաններէն մէկուն մէջ, պարոն մը կ'ըսէ եղեր իր կնոջը։

—Զարմանալի՛ բան, ես կը կարծէի թէ այսօր երկուշաբթի է...

Եւ մինչ կինը կը պնդէր թէ անուշտ երկուշաբթի է, մարդը պազարիւնով թանը կը հանէ գրպանէն։

—Բայց ինչպէ՞ս կ'ըլլայ, սիրելիս, քանի որ Սարսէին թերթօնը չիկայ։

Կինը չփոթած կը մնայ և կը խոստովանի թէ... իրաւ երկուշաբթի ըլլալու չէ եղեր։

Այս պզտիկ մանրադէպին վրայ, զոր Սարսէի հիւանդութեան լուրին առաջին տպաւորութեան տակ կը պատմէ Ֆիկարօ, ինչքան նօթեր, պատմութիւններ, յիշատակներ աւելցած են արդէն այս պահուս Բարիզեան թերթերուն մէջ որոնք այս իրիկուն պիտի բերեն ծերունի հրապարակագրին մահուան պարագաներն ու կենսագրութիւնը։

Բայց եթէ Սարսէին մահը օրուան շահեկանութիւն ունի Ֆրանսական մամուլին համար, գրական տեսակէտով աւելի մեծ հետաքրքրութիւն կը պատճառէ Օռանլրագիրը, որ այս երկուշաբթիէն սկսած է, թերթօնի ձեւով հրատարակել Էմիլ Զոլայի նոր վէպը, Fécondité։ Իրապաշտ դպրոցին պետը, Ֆրանսայէն հեռանալէն ի վեր, իր տարագրի ժամերը պարապ չէր անցուցած. մէկ կողմէն կը սորվէր անդլերէն լեզուն, Լոնտոնի թերթերուն ընթերցումով օրը օրին կարենալ հետեւելու համար իր երկրին քաղաքական անցքերուն, Բարիզեան սուրհանդակին չպասելու տենդոտ անհամբերութեամբ. միւս կողմէ, կը շարունակէր գրել իր վէպը, տասամ մը ու քերթուած մը միանգամայն, որուն մէջ կ'ուսումնասիրէ ժամանակակից է՛ն կենսական հարցերէն մէկը. ընտանիք մը որ կ'ամի ու կը բազմանայ շարունակաբար քայքայման մէջտեղ, և որ տակուն աշխատութեամբ կը յաղթէ թշուառութեան։ Այս նիւթին վրայ, մարդասիրական ու գրական գեղեցիկ էջեր կը պարունակէ Զոլայի նոր վէպը։

Հեռագիրը հաղորդեց երէկ թէ Բարիզի թղթատարական ցուցիչները չորեքշաբթի առաւօտէն ի վեր չեն աշխատիր, իրենց թռչակին յաւելմանը համար Երեսի. Ժողովին քուէարկած վարկը Մելանոյին կողմէ վաւերացուած չըլլալուն պատճառով։ Կ'երեւայ թէ ցուցիչները այս ակամայ հանգիստը տալ ուզած են ինքզինքնուն՝ տեսնելով որ աշխատութիւններն տարապայման կերպով կը կրկնապատկուի թղթատարական նորութեան մը հետեւանքով որ Անգլիոյ ու Ամերիկայի մէջ իսկ գոյութիւն չունի տակաւին։ Ըստ երեւոյթին չատ պարզ, բայց վարչական տեսակէտով դժուարին ու կենսական գործ մըն է այս նորութիւնը որուն հեղինակն է Պ. Մուժօ, Ֆրանսայի Թղթատարական վերատեսչին օգնականը։ Նամակատուփեր պիտի հաստատուին փափագողին տունը կամ գրասենեակին մէջ, մասնաւոր վճարման մը փոխարէն, որուն մէջ պիտի ձգուին՝ դրկուելիք նամակները. ցուցիչը, այն կանոնաւորութեամբ որով կը բաշխէ նամակները, պիտի առնէ զանոնք տուփին մէջէն և կեդրոնական նամակատուն տանի ուրկէ պիտի դրկուին իրենց հասցէներուն. այս դրութեան շնորհիւ, Բարիզցի մը՝ առանց տեղէն շարժելու՝ պիտի կրնայ աշխարհի որ և է կողմը դրկել իր նամակները, տուփին բացուելուն քանի մը վայրկեան մնացած իսկ գրելու դիւրութիւնը վայելելով։

Ցառաջիկայ երկուշաբթի, Լատինացոց Հոգեգալուստի տօնին առթիւ Ղալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի մնայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Մեռի Դ.	Օ. Ո.	25	26
Ամէնէն բարձր գին	»	25	26
Ամէնէն վար գին	»	25	21
Բուլգիի երկաթ. գոց.	Ֆր.	131	25
Ամէնէն բարձր գին	»	132	50
Ամէնէն վար գին	»	131	25

ԲԱՑՈՒՄ 8 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Մեռի Դ.	Ֆ. Կ.	25	25
Բուլգիի երկաթուղի	Ֆր.	131	75
Օսմանիէ		4·8	—
Ռէժի		300	
Օսմ. Պանքա		33	20
Քէֆտի ժէնէրալ Օթթմ.		6	20
Երկրագործական Պանքա		7	—
Մաս. Օթ. Շանժ է Վալէօր	Ա. Ո.	5	05
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	»	3	32
Թրամուէյ բաժնեթ.		605	—
» ժուիսանս		180	—
» պարտաթ.	Ֆր.	500	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	295	—
Քարտի Կ. Պոլսոյ	»	562	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանկնոց	Ղրշ.	87	12
Անգլիական ոսկի	»	109	36
Ռոյ Եվրէքիալ	»	90	15
Քրիմիոց	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէճիտիէ	»	66	20
Բուլգի Քոթաղրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	25
» » » չէք	»	110	15
Բարիզ » »	Ֆր.	23	—
» » » չէք	»	22	80
Հէլլին սնտակոս չէք	Մարք	18	56
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	10	93 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 19 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Մեռի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	27	25
» » » Դ.	»	27	25
Դ.) բաց.	»	23	12
գոց.	»	23	12
Փոխառութիւն Գասապա	»	84	
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	13	87
Այտընի երկաթուղի	»	12	—
Եգիպտական Միացեալ	»	101	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ		113	31
Հելլենական 5 %	»	14	25
Մոնորոյ հելլենական 4 %	»	50	50
Բանք » » 4 %	»	37	—
Գուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	96	—
» նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխառ. Բարիզի վրայ	»	25 425	
Դրամագեղ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 19 Մայիս

Օսմ. Քոնս. Մեռի Դ. բաց.	Ղրշ.	23	35
գոց.	»	23	45
» » » Բ.	»	27	85
» » » Դ.	»	27	55
Օսմանիէ	»	418	
Բուլգիի երկաթուղի	Ֆր.	133	—
Օսմ. Ռէժի	»	302	—
Օսմ. Կայս Պանքա	»	508	—
Ֆրանս. Ռանթ 2 %	»	102	45
Քէֆտի Լիոնէ	»	971	—
Գանք որ Բարի	»	——	—
Եուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	96	17
Սպանիական արտաքին	»	65	80
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25 205	
Դրամագեղ	»	62	—

ՊԵՐԼԻՆ, 19 Մայիս

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Բուլգիի երկաթուղի	»	130	60
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	87	20
Թոմ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	310

ՎԻԷՆՆԱ, 19 Մայիս

Փոխառ. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	70
Բուլգիի երկաթուղի	»	66	20
Օսմ. Ռէժի	»	336	25

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵ Ն.-ԱՍԱՄՆԱԳՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

Պայմանը Հաւուլի հրատարակութիւնները կարդալ Դ.րդ երեսը։

ՍՈՄԱԹՕԶ
La Somatose
Որչա՞փ բժիշկներ կը նեղուին՝ իրենց տկար և կամ նոր առողջացած հիւանդներուն զօրացուցիչ սնունդ մը տալու ընտրութեան մէջ, Շնորհիւ ՍՈՄԱԹՕԶԻՆ, որ ամէն տարիքի և ամէն ստամոքսի կը յարմարի, իրենց վարանումը կ'անհետանայ ասկէ վերջը։ Այս օգտակար արտադրութիւնը կը գտնուի ամէն դեղարաններու մէջ։

ԲԻՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Հիմնեալ 1828—1829

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՑԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մէջ՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի դումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան տարեկան հասոյթը մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթարկեալներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ

ESTABLISHED 1782

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաւ և միջնորդութեամբ սարքագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ցնաները։

Հ. ՕՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Գուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Գանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, դեռնայարի թիւ 1

Տղաքները ինչպէս նաեւ չափահաս անձերը մեծ հաճոյքով կը խմեն ՏՈՒԹ. ՎԻՎԻԷՆի «Մօտիւի ծկան հիւթէն» պատրաստուած հեշտալի ԳԻՆԻՆ։

ՏՈՒԹ. ՎԻՎԻԷՆի ԳԻՆԻՆ ախորժակ կը բանայ, ուժ եւ արիւն կուտայ եւ մարմինը կը պարարտացնէ։ Բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն զայն, իբրեւ ըմբելի մը որ Մօրիւի ծկան իւղն աւելի զօրաւոր ազդեցութիւն ունի տկարակազմութեան, անարիւնութեան, ոսկրաթերութեան, ծիւրախտի, մորթային հիւանդութեանց վրայ եւայլն։

Կը վաճառուի բոլոր Դեղանոցներու։
Կեղրոնատեղին՝ ԲԱՐԻԶ, Լաֆայէթ փողոց, թիւ 126։ 179 25—26

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ռ Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ՍԻ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵՆ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ամէն դարձուածք լոյսի յորձ, հոյ Զդրուսեան դէմ)

կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակառներն ալ անդամ կը լեցնեն. յաւէրժեալ և բարեսած վերականգնելու պայմանաւ։

Նորահնար եզանակաւ, նուրբ. հաւակաւոր, և գիտցկան արհեստական ակառներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմի խնամոցին ըստ դոյնի, ծախսաթիւն, և ոչ ոչ պարտադրեն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնը կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թրմբերեցուցիչ գեղջրու և ամենակատարելագործեալ ատրգաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց. Դ. Ջմեռները կերակի օրերն ալ, (Փետ- 15- 17) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Փետ- 15- 17ին) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գատգիւղացիք կրնան գիմել իւրեանց բնակարանն, Թ- 1 Թրլ-Վի փող։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻԻՆԻՒ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք 27 000 000
Պահեստի դրամ	» 52 002 500
Տարեկան հասոյթ	» 70 339 912

Ընկերութիւնս ՓՈՒԱԴԱՐՁ ԿՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիներով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱԼԻԼԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահէջ—Գաղու, Անանիտիս խան. 20 21 22

Լ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենանին Միջազգային Ընկ.ն Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յԼուռպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլլիէ փողոց (Պուլվար մէ դ'Իտալիէն անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամապէս փոխադրուած են Նոդռ-Տամ մէ Վիքտուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ ՐԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը քանի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897ին 1,424,000 ֆր. աւելի։

Լ. ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կրպակատէր Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ ապահովուն չէք, իսկոյն շահեցէք ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իրեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու եւ տրուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ։ Ի դէպ մանուս որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒՌԹՕԼ եւ ԸՆԿ.
Քէնիչ-Պատուիրակ
Ա. ՉՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վայվոտա փողոց Վիքթալիս խան Ղալաթիա

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՐ

Ընդարձակ Հալ՝ Գալատա, և Օրթաքեոյ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Այլանս	1069	Գոմմ	1497	Նոգռ	1011	Մարմ	724	Բազարիս	183
Ալէքթ	3607	Գենկլ	2906	Նորտան	1695	Մարտինկ	2278	Սաքֆ	1118
Անձէլս	1541	Գորսս	895	Հէրթ	775	Մարդէլլս	3709	Ֆիրմս	1735
Արիստոտ	2377	Ջիտս	4311	Հիտալկս	1581	Միթչամ	3557	Սիլվիս	1193
Գասանս	1822	Ֆոմինս	937	Հինտու	3720	Մինս	1037	Սաէրս	1200
Գոլոտինս	1264	Ֆուրս	2383	Հորազիս	3600	Մոնդէպէլլս	1735	Բասսս	1328
Գրանս	1076	Ֆրաթս	1713	Հոմմէլ	596	Մուրիլլս	2419	Թ. Ռիվսըն	1546
Գրինս	841	Ֆրնամս	504	Իսկս	2354	Նէրս	1083	Թրքս	3327
Գրէֆֆալս	4431	Լպրս	2464	Խուսնս	5540	Օնին	4100	Թրլէտս	1470
Գէլրս	1671	Լյտոթասս	1520	Ձիլնս	1080	Ունպարիս	4086	Թորրիտս	487
Գալիբաս	1337	Եշգոս	1481	Ֆլէսս	1058	Պրլատս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Ֆոլթինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գազս	1094	Ֆրինլանտ	1328	Ֆոմինս	1700	Բոլս	540	Վլոս	1289
Զիրակս	2729	Ֆլամինկս	349	Լէս	1028	Բիպլիս	2229	Վոլֆուրնս	2896
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոս	2272	Բինս	1863	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Գամիլէս	3060	Լիսբոնս	1843	Բոլս	1813	Զէրս	1200
Գոլորատս	4235	Գէրանս	1248	Լորէնսս	3191	Բոսէս	1789		

Լորէնզօ շոգենաւը, նաւապետ Ուինկ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած, պարպած և Օտեսս ուղեւորած է։

Քոսոնէլլս շոգենաւը, նաւապետ Կրէյտմ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Տորբ շոգենաւը, նաւապետ Բէյմ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է ամսոյս 8ին և 22ին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏԷՆԵՆ ՐԻՋՕ
Թ. 17—18. Գիւլիւր Միւլէթ խան, Ղալաթիա

ՊԱՅՊԼ ՀԱՈՒՍԻ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բառարան Ս. Գրոց. 625 երեսներէ կը բաղկանայ և զարդարուած է աւելի քան 223 գեղեցիկ պատկերներով։ Կը պարունակէ Ամերիկայի և Եւրոպայի մէջ Սուրբ Գիրքը քննող գիտնայ հետազօտութիւններուն արդիւնքը։ Գրքին մէջ դրուած տեղեկութեանց ճշդութեան մասնաւոր խնամ տարուած է։

Կը յանձնարարուի որ հոգեւորականներ, ընտանիքներ և անհատներ այս գիրքէն մէկ օրինակ ստանան, և գործածեն զայն իրեւ սատար, երբ կ'ուսանին իմանց Սուրբ Գիրքը։

Գրքին գինը մէկ մէճիտիէ է, թէեւ դարձէ աւելի քան երկպատիկը։

Տղայոց Աւետաբեր, ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 գրշ.։ Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ, նաեւ բարոյական և հրահանգին մանր յօդուածներ։ Շատ օգտակար ամէն պզտիկի։

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ ի Ֆինճանճըլար Նօգուչու։ 173

ՖՐԵՏ. ԼԷՃԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ և Արէ-Բրլեց ՃՇԼԵ բանաց չգնեցեալներ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Վիրգորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ամէնիան	10500	Թեհրշիրն	3500
Գէսգրիան	10500	Ընրժ.ան	3000
Լանքաստրիան	9000	Արմենիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Ասրպան	3500
Գոլտմպիան	8000	Անգլենիան	2500
Ֆորտիան	8000	Անտուլզիան	2500
Գոսդոնիան	8000	Ալզաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆայէրնիան	3700	Մինտօ	900
Վալտնիան	3700	Գրօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆասլիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղաքիքոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ.

ԵՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴՆԷ
Մեհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1
Ղալաթիա

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նկարը

ոչխարի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «Իրոֆոսֆիթ տը յօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուղեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԹԱԽՏՔ, ԽՈՑԼԸ (սրրահա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԹԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԹՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱՋԸ,
ՀԱՐԲՈՒԻԾԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործարանէն դրաց ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԻՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

Լ'ԱՆՔՈՔ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն.	1871է մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Իտմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոսոլֆ Հաեսս, Դեր-Նախագահ.
» Ժոզէֆ Հաեսս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գոլոմոն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.

Թէոտոր Բոնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քոմիսէր
Պ. Ժ Ս Միհր, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարֆիոյլուի տուն։
Բեհեղիի Հ Մ Ր 176

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DF COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 11 23 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 12 24 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ (հարորդակցելով Աղեքսանդրիա, Պորտ-Սայիտ, Եաֆա, Գեռուսալէմ եւ Բէյրութ).
Եշ. 13 25 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 13,25 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օռտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Զաքում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 14 26 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի- 582

ՖԻՆԱՐ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ամէն ուրբաթ Նիւ-Եորք Լիվերբուլ և Ղլասկով

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ումբրիա	7718	Գինիա	4581
Էտրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Մէրվիա	7391	Սրաքոն	2408
Ուրանիա	7268	Սլաւ	2398
Բավարիա	5587	Նորվեգիա	2166
Մէքսիկոնիա	5547	Խրիմա	2248
Կալէնա	4809	Իտալիա	2144
Սիթիա	4537	Գրմանիա	1899
Ալէքսը	2142	Գրէկոս	1855
Գէտար	1876	Տամասկոս	1256
Եէգիպտէրկ	1644	Լուքանիա	1250
Գազատնիա	4845		

Շերպուրը շոգենաւը, նաւապետ Քարպինս, Լիվերբուլէն հոս հասաւ։

Դիմել առ. ԹՈՄԱՍ Ջ. ՅԻՐ գործակալաց
Thomas G. Iyr
Մէշմանէքիի խան. թիւ 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՄԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ, Գլասկով Մէքէնգանի և Սաութ Ամերիկայի ճշգրիտ գիծ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Բամէրա	3000	Լաս	2500
Անգիս	3000	Բէթիս	2400
Թէյսէրը	3000	Այրիս	2250
Թեանորուս	3000	Լրա	2200
Ֆարոս	3000	Ֆինիս	2000
Լասանի	3000	Սարդինի	1500
Գաբիսիանի	2500	Թրէնի	1500

Դիմել առ Հ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ոիթոլ խան
ՂԷՄ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31 Ճէյմս Սգրիգ Լիվերբուլ

Արտօնատէր ՉԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (24)

ԼՈՒԻ ՊՈՒՍՆԱՐ

ԲԱՐԻԶՑԻ ՍՏԱՀԱԿ ՄԸ

ԱՆԵԱՐԷԻ ՇՈՒՐՋԸ

Ա. ՄԱՍ

ՄԱՐԴԱԿԵՐՆԵՐԸ

Առաջացաւ քիչ մը, հոս հոն գնաց ու վերջապէս կրցածին չափ բարձր վերցուց գլուխը եւ պատիճոյը ծառի մը ճիւղը ցուցնել սկսաւ, ուրկէ վար ճերմակ բան մը կախուած էր։

—Ան է պոռացին երկու եւրոպացիներն ալ, ան է։

Մաժէսթի, առանց ժամանակ կորսնցնելու, կապիկի մը պէս ծառէն վար եկել սկսաւ։

Ճիւղը՝ ուրկէ ճերմակ մարմինը կախուած էր, ահագին բարձրութեան մը վրայ կը գտնուէր։

—Կամաց, պոռաց տոքթէօռը, չելլես տղան վար ձգես։

Անօգուտ պատուէր մը ինքնին։

Պզտիկ խափշիկը կատարեալ զգուշաւորութեամբ կը բարձրանար արդէն։

Վերջապէս կրցաւ վտանգաւոր ճիւղին վրայ հասնիլ։

Ու միւնոյն զգուշութեամբ մէջքին անցուցած չուանը հանեց ու ճերմակ մարմինը ամուր մը կապեց։

Եւ իրօք Ֆոքքէն էր՝ որ ինկած ատենը միշտ պուրնուղին մէջ ամփոփուած ըլլալով, կէս ճամբան բռնուած էր նախախնամական սուր ճիւղէ մը, և այդպէս կախկախուած մնացած էր օդին մէջ։

Պուրնուղը արդէն բուսականէն աւելի հաստատուն էր, չպատռելու համար։

Մեռած էր արդեօք ստահակը թէ ոչ նուաղած։

Կրնար նոյն իսկ ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալ ինկած ատենը։

Ասոր վրայ կը մտածէին երկու եւրոպացիները։

Կը մտածէին մանաւանդ ստահակը հոնկէ վար առնելու եղանակին վրայ։

Բազմաթիւ կալամունտոններ՝ որոնք մեծ ընդունակութիւն մը ունէին մարմնամարզի բոլոր փորձերուն, ծառն ի վեր ելլել սկսան՝ Մաժէսթի օգնելու համար։

Անէնէն պարզ միջոցն էր մինչ Ֆոքքէի գտնուած տեղը բարձրանալ և ճիւղէ ճիւղ վար իջեցնել անոր մարմինը՝ չուանին միջոցով։

Բայց այն վայրկեանին որ այս մտածումը պիտի գործադրուեր, ուրիշ ահարկու դէպք մը ալ պատահելու որ կրնար նոյն իսկ գործողութեան յաջող ելք մը ունենալուն բոլորովին արգելք ըլլալ։

Սոսկումի աղաղակ մը փրթաւ ամէնէն ալ, երբ ահագին մարմին մը տեսա՝ որ ճիւղէ ճիւղ կը ցատկրտէր, չիտակ աղաւարտներուն վրայ խոյանալով։

Կորիւ մըն էր։

Ծառը՝ կ'երեւայ թէ իր որդի կը ծառայէր անոր և Ֆոքքէի կողմէ սպաննուածին։

Եւ հիմա, անշուշտ իր ընկերոջը մահուան վրէժը առնելու կու գար պտտակարդ կերպով վայրագ արտայայտութիւն մը դէմքին վրայ։

Վայրկեանի մը չափ ամէնքն ալ դէպ քարացած վիճակի մը մէջ մնացին։

Ցեռոյ, պայթում մը լսուեցաւ։

Անտրէ, իր բովանդակ պաղարիւնութիւնը գտնելով, հրացանի գնտակ մը տեղաւորած էր կապիկին կուրծքին՝ ճիւղ ոչն պահուն՝ ուր ահռելի կենդանին Մաժէսթի մօտեցած էր։

Կորիւ՝ ծանր կերպով վիրաւորուած, երկու ոտքի վրայ եկաւ ինկաւ փիղին դէմը։

Եւ դեռ ինքզինքին չէր եկած, երբ Օզանոր՝ ակնթարթի մը մէջ պատիճը անոր անցուց և սկսաւ սեղմել։

Կապիկը կոռնար յուսահատ ու խռպոտ ձայնով մը։

Արիւնը՝ ծորակէ մը հոսելու պէս դուրս կ'ելլէր անոր վերքէն։

Ազատում չի կար սակայն։

Ցանկարծ, ցաւին սաստկութենէն չուարած, ահռելի կենդանին կողմնակի շարժում մը ըրաւ և յաջողեցաւ փիղին ականջը ձեռք ձգելով ուժով մը խածնել զայն։

Օզանոր՝ ակ աւելի կատղած, ժողվեց ինքզինքը և կապիկը քիչ մը վեր բարձրանալէ ետքը սաստկութեամբ նետեց ահագին ծառի մը բունին վրայ։

Կենդանին ջանալով ուսեցաւ չենք շնորհք, ակռաներուն մէջ ունենալով Օզանորի ականջէն կտոր մը՝ նոր փրցուցած էր իր ահարկու ժանիքներովը։

Երկու վայրկեան ետքը Ֆոքքէն վար իջեցուցած էին։

—Ինչդ տղայ, ըսաւ տոքթէօռը, արդեօք ինչ վիճակի մէջ պիտի գտնենք զքեզ։

Եւ սկսաւ քննել զայն։

—Չէ՛ մեռած, անանկ չէ՞, սիրելի տոքթէօռ, հարցուց Անտրէ անձկութեամբ։

Բժիշկը պատասխան չտուաւ և դանակովը ստահակին շապիկը պատռելով ականջը անոր կուրծքին վրայ դրաւ և սկսաւ մտիկ ընել։

—Որչափ ժգոյն է խե՛ղճ տղան։ Բայց բան մը չենք ըսե՛ր, տոքթէօռ, խնդրեմ իմացուցէք անոր վիճակը. գիտէք թէ որչա՛փ կը սիրեմ զինքը, կ'ըսէր երիտասարդը արցունքոտ աչքերով։

Բժիշկը՝ միշտ իր քննութեան զբաղած, նորէն պատասխան չտուաւ։

Կ'երեւայ թէ չէր լսած։

Մաժէսթ, աչուքները խոշոր բացած, քանի մը վայրկեանի չափ դիտեց իր սիրելի ընկերը և ինքն ալ լալ սկսաւ։

Կալամունտոնները, այդ գերազանցապէս վայրենի մարդիկն անգամ յուզուած էին։

— Վե՛րջապէս . . . : Կ'ապրի, սիրելի Անտրէս, աղաղակեց յանկարծ տոքթէօռը, կ'ապրի։ Զէ՞ք լսեր . . . , տեսէ՛ք, սիրտը կը զարէ։ Շուտ ջուր հասցուցէք։

Իսկոյն ջուր բերին։

Բժիշկը անկէ քիչ մը սրսկեց Ֆոքքէի երեսին և քանի մը կաթիլ ալ անոր բերանն ի վար սահեցուց։

Ցեռոյ ձեռքը կուրծքին վրայ դրաւ կրկին։

Կուրծքը տակաւ կը բարձրանար։

Թեթեւ հառաչանք մը դուրս թռաւ ստահակին բերանէն։

Վայրկեան մը ետքը աչքերը բացաւ և սկսաւ չորդին դիտել, ու փոխանակ «ո՞ւր եմ» հարցնելու, բազուկները տոքթէօռին վզին շուրջը պլեց և երկու անգամ հարուրեց զայն։

—Թչուառ տղայ, ըսաւ բժիշկը ուրախութեամբ, չես գիտեր ի՞նչ մեծ անհանգստութիւն պատճառեցիր մեզի։

—Բայց սիրելի տոքթէօռ, խօսքին անգամ չարժէր բոլոր ատոնց վրայ։ Իրաւ է որ ահռելի երկրաշարժի մը ենթարկեցի ինքզինքս, բայ ի՞նչ որ է, անցաւ գնաց։ Պ. Անտրէ՞ն ր է . . .

Երիտասարդ՝ ուրախութենէն խելայեղ, ստահակին ծոր փաթաթուեցաւ։

Կարգը Մաժէսթինն էր։

Պզտիկ ափշիկը՝ որ մեծ վիշտ մը անսահման բախտութեան անցած էր, կը խնդար, և լար, կը ցատկէր խենթի մը պէս։

Մարու հետեւորդներն ալ կալամունտոններուն հետ ուղեցին մանանկից ըլլալ այդ ուրախութեան։

Եւ սկսն իրենց երաժշտական գործիքներն չեցնել անօրինակ թափով մը։

Օզան ալ անոնցմէ վար ցատկելով, ցցիր ահագին պատիճը և կրցածին չափ ուժ փչելով, ամբողջացուց հասարակածայնութիւնը։

Ամմարդ ուրախ էր և կու գար բարի առողջութիւն մաղթել ստահակին։

Մաւշ անդամ եկաւ Ֆոքքէի ձեռքը սեղմեր այդպէսով իր խնդակցութիւնը յայտնով անոր առողջացման համար։

Եւ ստահակը սակայն շատ տկար էր. ահռելի երկրաշարժի մը ենթարկուած էր։

—Ինչս ինքը կ'ըսէր քիչ մը առաջ։

Չկրնար ոտքի ելնել։ Հազիւ քանի մը բ. կը թոթովէր։

(Շարունակելի)